

**Wie worden  
bereikt via het  
Europees Sociaal  
Fonds?**

**Kenmerken van deelnemers**

**in Nederland, 2007-2015**



**Wie worden**

**bereikt via het**

**Europees Sociaal**

**Fonds?**

**Kenmerken van deelnemers**

**in Nederland, 2007-2015**

## Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2016–2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	Het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2014/'15–2016/'17	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2014/'15 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

## Colofon

### *Uitgever*

Centraal Bureau voor de Statistiek  
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag  
[www.cbs.nl](http://www.cbs.nl)

### *Prepress*

CCN Creatie, Den Haag

### *Ontwerp*

Edenspiekermann

### *Inlichtingen*

Tel. 088 570 70 70  
Via contactformulier: [www.cbs.nl/infoservice](http://www.cbs.nl/infoservice)

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2017.  
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.



# Inhoud

## **1. Inleiding 4**

- 1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek 5
- 1.2 Opzet van het onderzoek 6
- 1.3 Indeling van het rapport 7

## **2. Wie zijn ESF-deelnemers? 8**

- 2.1 Deelnemers, projecten, acties en doelgroepen 9
- 2.2 Totaalbeeld ESF programmaperiode 2007-2013 10
- 2.3 Actie A: Langdurig werklozen begeleiden naar werk 13
- 2.4 Actie B: Gedetineerden en TBS-gestelden voorbereiden op werk 19
- 2.5 Actie C: Leerlingen begeleiden naar werk of vervolgopleiding 22
- 2.6 Actie D: Scholing werknemers met een lage opleiding 24
- 2.7 Actie J: Bestrijden en voorkomen jeugdwerkloosheid 26

## **3. Beschrijving van het onderzoek 30**

- 3.1 Populatie 31
- 3.2 Onderzoeksmethode 32
- 3.3 Operationalisering 33
- 3.4 Ophogen opleidingsniveaugegevens 35
- 3.5 Kwaliteit van de uitkomsten 36
- 3.6 Wijzigingen ten opzichte van eerdere rapportages 37
- 3.7 Opmerkingen bij de cijfers 39

Gebruikte bronnen 40

Begrippen 43

Afkortingen 47

Medewerkers 48

Centrum voor Beleidsstatistiek 48

**1.**

# Inleiding

**Dit hoofdstuk bevat algemene informatie over het Europees Sociaal Fonds. Daarna worden de onderzoeksopdracht en de opzet van het onderzoek toegelicht. Tot slot is een leeswijzer opgenomen.**

## **1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek**

### **Wat houdt het Europees Sociaal Fonds in?**

Eén van de doelen van de Europese Unie (EU) is het stimuleren en verbeteren van de werkgelegenheid in Europa. Om dit te bereiken, is onder andere het Europees Sociaal Fonds (ESF) opgericht. Het ESF is het belangrijkste financiële instrument van de EU om werkgelegenheid in de lidstaten te ondersteunen. Via het ESF komt geld beschikbaar om mensen te helpen hun vaardigheden, en daarmee hun vooruitzichten op werk, te verbeteren.

In overleg met de Europese lidstaten worden zevenjarige programma's opgesteld die geïmplementeerd worden via een groot aantal private en publieke organisaties. In 2007 is een nieuwe periode van zeven jaar ingegaan. In Nederland was voor deze periode 830 miljoen euro aan subsidie beschikbaar voor de financiering van ESF-projecten. Voor de periode 2007–2013 heeft Nederland ervoor gekozen niet alleen te investeren in mensen die lastig zelfstandig een baan kunnen vinden, zoals ouderen, laagopgeleiden of gehandicapten. Ook werkgevers kunnen - via brancheorganisaties - investeren in hun laaggeschoolde werknemers, waardoor zowel de werknemers als de werkgevers zich makkelijker kunnen aanpassen aan de veranderingen op de arbeidsmarkt. Sinds 2009 wordt het ESF ook ingezet voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Officieel loopt deze ESF-programmaperiode van 2007 tot en met 2013. In 2013 zijn er echter ook nog projecten gestart die doorlopen in 2014. Daarnaast is extra geld beschikbaar gekomen om projecten in 2014 te kunnen starten, die kunnen doorlopen in 2015. Het onderzoek over het ESF-programma 2007–2013, dat in deze rapportage wordt beschreven, heeft dan ook betrekking op de periode 2007 tot en met 2015.

### **De uitvoering van het ESF in Nederland**

Het Agentschap van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (verder Agentschap genoemd) voert de subsidieregeling uit in Nederland. Zij is verantwoordelijk voor de beoordeling van subsidieaanvragen, het afgeven van beschikkingen, de controle van projecten en de betaling van de subsidiebedragen. De subsidies worden uitgekeerd aan projecten. Deze projecten zijn in te delen naar acties, waarbij een actie een specifieke doelgroep vertegenwoordigt. Voorbeelden van deze specifieke doelgroepen zijn langdurig werklozen, lager opgeleide werknemers, gedetineerden en scholieren. De verschillende acties worden toegelicht in hoofdstuk 2.

Het Agentschap is ook verantwoordelijk voor de evaluatie, het advies en de informatieverstrekking richting de Europese Commissie (EC), het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de Tweede Kamer. Om het Agentschap van gegevens te voorzien, stelt het Centrum voor Beleidsstatistiek van het Centraal Bureau

voor de Statistiek (CBS-CvB) sinds 2008 een jaarlijkse rapportage op over de kenmerken van deelnemers aan ESF-projecten. Sinds 2011 worden er ook cijfers voor tussentijdse evaluaties samengesteld. Voor dit tweede onderdeel wordt voor de afgeronde projecten onderzocht of de deelnemers na afronding een duurzame arbeidsrelatie hebben.

### **Onderzoeksopdracht**

CBS stelt in opdracht van het Agentschap gegevens samen over kenmerken van deelnemers aan ESF-projecten. Het gaat om kenmerken als leeftijd, geslacht, herkomstgroepering en generatie, arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau. Ook wordt er gekeken of deelnemers na afronding van een project een baan hebben. Jaarlijks zijn daarover rapportages verschenen, waarin voorlopige gegevens over het meest recente verslagjaar zijn beschreven.

Dit jaar presenteert CBS definitieve cijfers over de gehele programmaperiode, dat wil zeggen van 2007 tot en met 2015. Ook cijfers die in eerdere rapportages als definitief werden beschouwd, zijn op enkele plekken gewijzigd. Zo zijn bijvoorbeeld tussentijdse veranderingen in de methode ook op eerdere verslagjaren toegepast en heeft het Agentschap voor verslagjaar 2011 nieuwe deelnemersgegevens aangeleverd. De cijfers over 2015 zijn feitelijk voorlopig omdat ten tijde van het onderzoek nog niet alle benodigde bronnen over de meest recente periode binnen CBS beschikbaar waren. Dit gaat vooral om kenmerken die veel aan verandering onderhevig kunnen zijn, zoals de arbeidsmarktpositie. Ook zijn de cijfers voorlopig omdat de eindcontroles door het Agentschap over 2015 nog niet waren afgerond. Echter, omdat de ESF-programmaperiode is afgerond en het Agentschap in 2017 een eindrapportage over de programmaperiode 2007-2013 bij de Europese Commissie moet aanleveren, worden de gegevens over 2015 toch (direct) als definitief beschouwd.

## **1.2 Opzet van het onderzoek**

### **Het onderzoek bestaat uit twee delen:**

1. Het in kaart brengen van deelnemerskenmerken ten tijde van de start van een project: wie worden bereikt via het ESF?
2. Het volgen van de deelnemers na afronding van een project: hebben ESF-deelnemers na afloop van een project een duurzame arbeidsrelatie?

Per deelonderzoek is informatie over deelnemers en hun projecten ontvangen van het Agentschap. Deze informatie wordt gecombineerd met bronnen die binnen CBS beschikbaar zijn en informatie over deze deelnemers bevatten. Vervolgens zijn per deelonderzoek tabellen samengesteld met daarin kenmerken van de deelnemers aan projecten in de verschillende verslagjaren. In deze tabellen worden gegevens weergegeven per actie. Er worden geen gegevens getoond op project- of individueel niveau. Ook kunnen op basis van de cijfers geen uitspraken worden gedaan over het directe effect van projecten op het vinden van een baan, of over de kenmerken van een baan. Het onderzoek geeft een

algemeen beeld van de kenmerken van deelnemers bij de start en afronding van ESF-projecten in Nederland.

Omdat deze rapportage de gehele programmaperiode beschouwt, zijn de onderliggende tabellen deze keer niet als bijlage in de rapportage opgenomen. De tabellen zijn per verslagjaar beschikbaar via de CBS-website: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2017/08/esf-monitor-2007-2013>.

## 1.3 Indeling van het rapport

In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek beschreven. Per actie wordt weergegeven wat het doel van de actie is, wie tot de doelgroep behoort, hoeveel deelnemers er in de jaren 2007 tot en met 2015 waren, wat de kenmerken van deze deelnemers zijn en of deelnemers na afloop van een project een baan hebben. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 beschreven hoe het onderzoek is uitgevoerd. In de bijlagen worden de gebruikte bronnen, begrippen en afkortingen toegelicht.



**2.**

**Wie zijn**

**ESF-deelnemers?**

In dit hoofdstuk wordt beschreven wie deelnemen aan ESF-projecten, wat de achtergrondkenmerken van deze deelnemers zijn en wat hun arbeidsmarktpositie is na afronding van de projecten. Eerst wordt een algemeen overzicht gegeven van de ESF-deelnemers en -projecten in de jaren 2007 tot en met 2015. Vervolgens wordt nader ingegaan op de verschillende doelgroepen waarop het ESF zich richt.

## 2.1 Deelnemers, projecten, acties en doelgroepen

Als we over het ESF praten, gaat het over *acties*, *projecten*, *doelgroepen* en *deelnemers*. Hoe zit dat precies? Een deelnemer is iemand die meedoet aan een ESF-project om zijn positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door een opleiding of training te volgen of werkervaring op te doen. Projecten zijn ingedeeld naar acties (A, B, C, D of J) die zich richten op het ontwikkelen van vaardigheden voor verschillende doelgroepen, zoals werklozen, gedetineerden of scholieren. In dit onderzoek worden ESF-deelnemers gevolgd door de tijd heen: wat zijn hun achtergrondkenmerken, wat is hun arbeidsmarktpositie aan het begin van een project en wat is deze aan het einde, tot 12 maanden erna.

---

### Overzicht Acties

*Actie A:* subsidie aan gemeenten voor het begeleiden van werklozen naar de arbeidsmarkt. Binnen actie A wordt onderscheid gemaakt naar drie subacties (a, b, en c). Het verschil tussen deze drie is de doelgroep waarop de subacties zich richten.

*Actie B:* subsidie aan de Dienst Justitiële Inrichtingen voor het voorbereiden van gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in een jeugdinstelling of jeugd-inrichting op een startkwalificatie of op een baan na afloop van hun detentie.

*Actie C:* subsidie aan scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs om leerlingen voor te bereiden op een functie op de arbeidsmarkt of naar een vervolgopleiding op mbo-niveau.

*Actie D:* subsidie aan werkgevers om de arbeidsmarktpositie van hun werknemers te verbeteren met behulp van scholing.

*Actie J:* subsidie ter bestrijding en voorkoming van jeugdwerkloosheid. Binnen actie J wordt onderscheid gemaakt tussen actie J1 en J2. Het verschil tussen beide is de organisatie die de subsidie mag aanvragen. Voor J1 kunnen dertig coördinerende gemeenten subsidie aanvragen en voor J2 zijn dit Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen (O&O-fondsen). O&O-fondsen dragen financieel bij aan de scholing van werknemers in een bepaalde branche. Werkgevers kunnen gebruik maken van de middelen en diensten van een O&O-fonds.

---

In de volgende paragraaf wordt eerst een algemeen overzicht gegeven van de deelnemers aan projecten uit de programmaperiode 2007–2013. Vervolgens worden de belangrijkste resultaten per actie gepresenteerd. Er worden vragen beantwoord als: wat zijn de

kenmerken van de deelnemers aan ESF-projecten? Verschillen deze over de jaren? Hebben de deelnemers na afloop van een project een baan en zijn ze ook langere tijd na hun project werkzaam?

## 2.2 Totaalbeeld ESF programmaperiode 2007-2013

Alhoewel de programmaperiode officieel betrekking heeft op de jaren 2007 tot en met 2013, zijn deelnemerskenmerken ook in kaart gebracht voor de jaren 2014 en 2015. De reden hiervoor is dat in 2013 projecten zijn gestart die nog doorlopen in 2014. Daarnaast is er extra geld beschikbaar gekomen om binnen sommige acties ook in 2014 nog projecten te kunnen starten, en deze projecten lopen soms nog in 2015 door. Dit geldt voor projecten binnen actie A en B, die dan ook worden beschreven voor de periode 2007 tot en met 2015. Ook acties J1 en J2 - waarbinnen projecten pas van start gingen in 2010 - lopen door tot en met 2015 en worden dus beschreven van 2010 tot en met 2015. Actie C daarentegen loopt van 2007 tot en met 2013 en actie D tot en met 2012.

### Meeste deelnemers binnen actie D, piek aantal deelnemers in 2010 en 2011

In totaal hebben iets meer dan een miljoen mensen deelgenomen aan ESF-projecten in de periode van 2007 tot en met 2015. Hiervan hebben veruit de meeste mensen deelgenomen aan een project in actie D, bijna 650 duizend deelnemers. Ieder jaar stroomt ongeveer een vijfde tot de helft van de deelnemers door naar het volgende jaar. Alleen in actie C ligt dit aandeel hoger met gemiddeld iets meer dan 60 procent doorstroom. Het totaal aantal deelnemers aan projecten loopt sterk uiteen tussen de verschillende acties en ook binnen de acties fluctueren de aantallen over de jaren heen (zie tabel 2.2.1). Net als het totaal aantal deelnemers is ook het aantal deelnemers per jaar over het algemeen het grootst bij actie D, tussen de 68 duizend en 264 duizend deelnemers. Actie B is met tweeduizend tot achtduizend deelnemers ieder jaar de kleinste actie. Piekjaren in deelnemersaantallen zijn 2010 en 2011, vooral bij acties A, D en J. Doordat vanaf 2010-2011 veel projecten aflopen, nemen de deelnemersaantallen daarna af. Daarentegen neemt het deelnemersaantal bij actie J1 in 2014 en 2015 wel weer toe, door het vrijkomen van extra budget, waardoor nieuwe projecten konden worden opgestart.

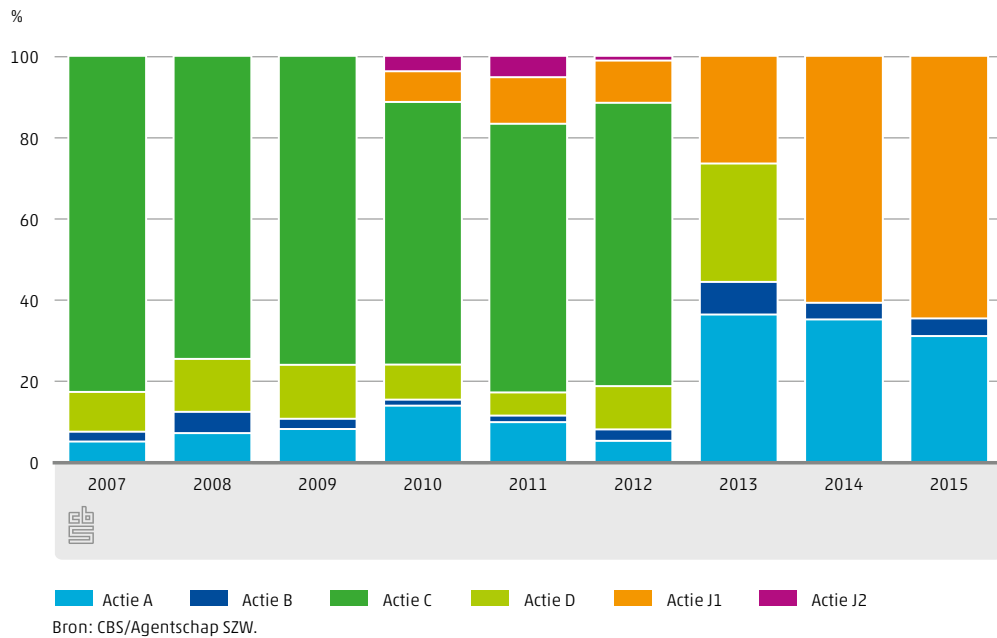
### 2.2.1 Aantal ESF-deelnemers en projecten, per actie

	Deelnemers									Projecten								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	<b>x 1 000</b>																	
Actie A	4	10	17	46	38	14	31	24	25	5	25	64	65	72	11	54	25	20
Actie B	2	8	5	5	6	8	7	3	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Actie C	8	19	28	29	23	29	25	.	.	111	302	419	361	278	378	239	.	.
Actie D	68	108	159	217	264	190	.	.	.	152	205	297	357	494	284	.	.	.
Actie J1	.	.	.	25	46	28	22	42	53	.	.	.	25	48	27	23	33	33
Actie J2	.	.	.	13	21	3	.	.	.	.	.	.	8	24	5	.	.	.
Totaal	82	144	209	336	398	271	84	68	81	269	534	781	817	917	706	317	59	54

Bron: CBS/Agentschap SZW.

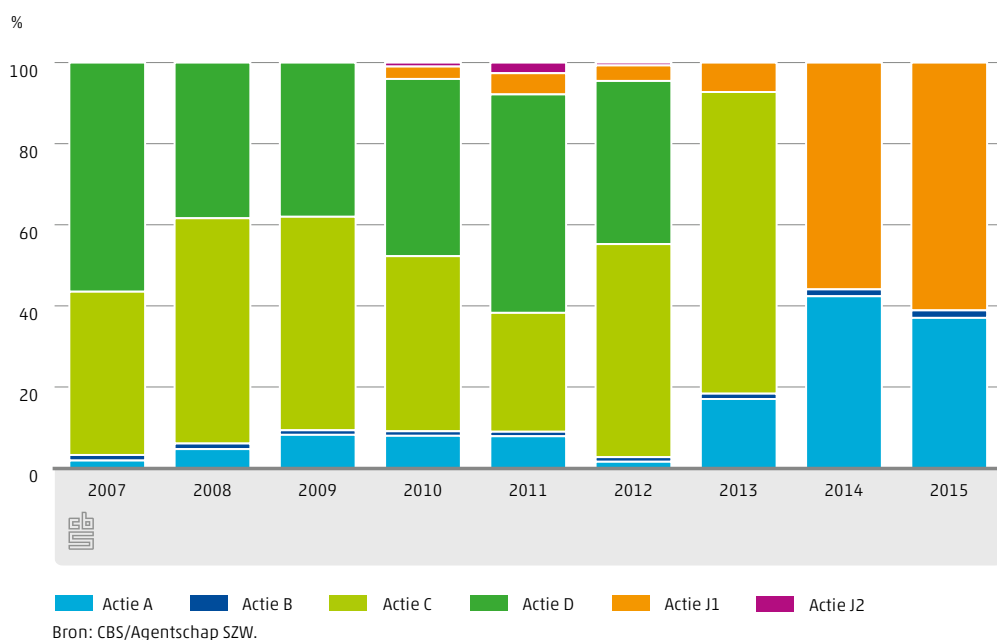
Figuur 2.2.2 geeft een overzicht van de verdeling van het aantal deelnemers over de acties. De eerste drie jaren van het ESF-programma valt drie kwart van de deelnemers binnen actie D, in de daaropvolgende drie jaren is dat nog maar twee derde. Dit komt door de start van projecten in actie J. In de laatste twee jaren van het ESF-programma zijn er vooral nog veel deelnemers in acties A en J1.

### 2.2.2 Verdeling aantal ESF-deelnemers naar actie



De verdeling van het aantal projecten over de acties is grotendeels vergelijkbaar met die van de deelnemers. Wel blijkt uit figuur 2.2.3 dat het aantal projecten relatief groot is binnen actie C. Dit zijn dus projecten met relatief weinig deelnemers, bijvoorbeeld in vergelijking met de projecten binnen actie D.

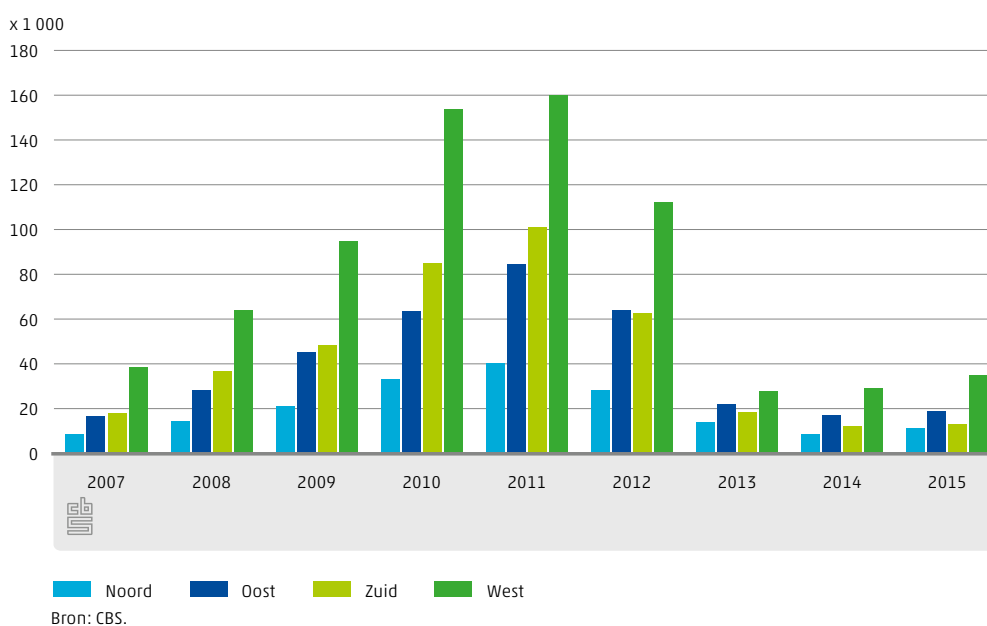
### 2.2.3 Verdeling aantal projecten naar actie



## Vooral veel deelnemers in West-Nederland

De meeste deelnemers aan ESF-projecten wonen in West-Nederland (bijna de helft), in Noord-Nederland de minste (minder dan een vijfde). Dit geldt voor alle jaren. Figuur 2.2.4 laat per jaar de verdeling van het totaal aan ESF-deelnemers over de landsdelen<sup>1)</sup> zien. Het aantal deelnemers per duizend inwoners is in alle jaren ongeveer gelijk verdeeld over de landsdelen. Wel komen in de periode 2008–2011 relatief meer deelnemers uit Zuid-Nederland: gemiddeld negentien op de duizend inwoners ten opzichte van gemiddeld ruim vijftien op de duizend in de andere landsdelen. Vanaf 2013 komen juist relatief iets meer mensen uit Noord-Nederland (ruim zes op de duizend) dan uit de andere landsdelen (vier tot vijf op de duizend).

### 2.2.4 Aantal ESF-deelnemers, per landsdeel



### Twee derde mannelijke deelnemers, meer dan de helft tussen de 25 en 54 jaar

Van het totaal aantal deelnemers is twee op de drie man. Meer dan de helft is tussen de 25 en 54 jaar oud en bijna 40 procent is tussen de 15 en 24 jaar oud. Niet veel deelnemers zijn jonger dan vijftien jaar (1 procent) of ouder dan 55 jaar (8 procent). De 55-plussers nemen vooral deel aan projecten binnen acties A en C. Bij de start van een project is het grootste deel van de deelnemers werkzaam (meer dan 70 procent). Dit beeld wordt sterk bepaald door actie D, veruit de grootste actie qua deelnemersaantal. Deze actie betreft subsidie aan werkgevers en is gericht op (laagopgeleide) werknemers. Een op de tien deelnemers is bij de start van een project niet-werkzaam. Deze niet-werkzame deelnemers ontvangen bij de start van een project een werkloosheidsuitkering (WW) of bijstandsuitkering (WWB)<sup>2)</sup> en/of ze staan als werkzoekende ingeschreven bij UWV WERKbedrijf. Een op de vijf deelnemers is inactief. Deze inactieve deelnemers hebben geen baan en ontvangen ook geen WW- of WWB-uitkering. Ook na afronding van een project heeft meer dan 70 procent van alle deelnemers een baan. Het is niet bekend of dit andere banen betreffen of dat de kenmerken van de baan zijn veranderd, bijvoorbeeld qua aantal uren, contract, of niveau.

<sup>1)</sup> Voor de indeling naar landsdelen, zie paragraaf 3.4 'operationalisering'.

<sup>2)</sup> Een uitkering die wordt verstrekt op grond van de Wet werk en bijstand, vanaf 1 januari 2015 de Participatiewet.

De verschillende acties richten zich op verschillende doelgroepen, waardoor deelnemerskenmerken bij de start van een project (zoals geslacht, leeftijd en arbeidsmarktpositie) sterk verschillen tussen de acties. In de volgende paragrafen worden de afzonderlijke acties dan ook in meer detail besproken.

## 2.3 Actie A: Langdurig werklozen begeleiden naar werk

---

Actie A heeft als doel het begeleiden van langdurig werklozen naar de arbeidsmarkt. In projecten wordt gewerkt aan het toerusten en het bemiddelen van mensen die een achterstand hebben op of tot de arbeidsmarkt. Dit kan bijvoorbeeld in een re-integratietraject waarbij scholing, training en begeleiding centraal staan.

Binnen actie A worden drie subacties onderscheiden die ieder een specifieke groep mensen bereiken, namelijk:

*Subactie a:* Mensen die werkloos en werkzoekend zijn, maar die hiervoor geen uitkering ontvangen.

*Subactie b:* Ouderen (55-plus) met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB).

*Subactie c:* Gedeeltelijk arbeidsgeschikten die naast een uitkering van UWV, een aanvullende uitkering op grond van de WWB ontvangen dan wel personen met een medische belemmering die uitsluitend een uitkering op grond van de WWB ontvangen (arbeidsbelemmerden).

Subsidies binnen actie A kunnen worden aangevraagd door gemeenten, UWV WERKbedrijf en door de minister als aanvrager van erkende opleidings- en ontwikkelingsfondsen (O&O-fondsen).

### Voorbeeldproject

De gemeente Tilburg en het UWV WERKbedrijf vinden het belangrijk gezamenlijk het arbeidspotentieel in hun gemeente aan te spreken. Met het project Tilburg@work (2009–2011) wilde de gemeente Tilburg nieuwe banen creëren en de afstand tot de arbeidsmarkt kleiner maken voor langdurig werklozen. Met het project zijn ze erin geslaagd niet-uitkeringsgerechtigden (NUG'ers), onder wie veel jongeren, klaar te stomen voor de arbeidsmarkt. In 2009 hebben bijna 280 jonge NUG'ers zonder voldoende startkwalificatie (het minimale niveau dat nodig is om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt te veroveren of door te stromen naar vervolgonderwijs) deelgenomen aan re-integratie en inburgeringstrajecten. De trajecten spraken jongeren aan op hun competenties en hebben geholpen hun afstand tot een betaalde baan te verkleinen.

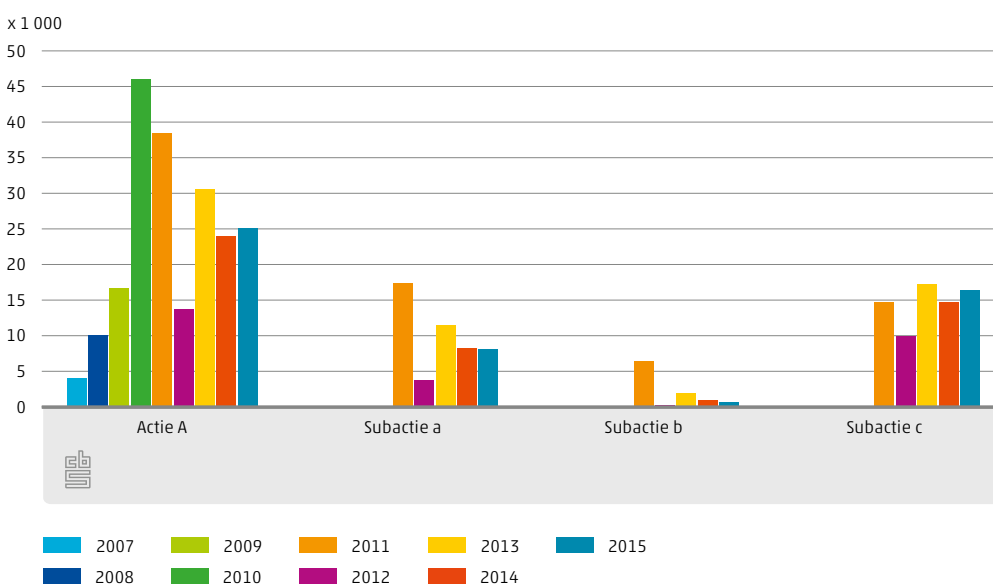
(Bron: <http://www.agentschapsw.nl/projecten/showcase-esf-actie-a>).

---

### Aantal deelnemers in actie A het grootst in 2010

Het aantal deelnemers aan projecten in actie A wisselt sterk over de jaren en is na een gestage groei het grootst in 2010 (zie figuur 2.3.1). In dat jaar nemen ruim 46 duizend mensen deel aan een project in actie A. Deze stijging in aantallen deelnemers gaat samen met een toename in projecten, van vijf in 2007 tot 65 projecten in 2010. Hoewel het aantal projecten in 2011 nog net iets groter is (72), neemt het deelnemersaantal vanaf dat jaar af, tot minder dan 14 duizend in 2012. In de periode 2013–2015 trekt het weer wat aan. Dan zijn er tussen de 24 duizend en 31 duizend deelnemers, door projecten die zijn gestart in 2013. Een vijfde tot de helft van de deelnemers in actie A stroomt door vanuit een project in het voorafgaande jaar. In 2014 en 2015 ligt de doorstroom vanuit het jaar ervoor hoger, op 60 en 73 procent.

#### 2.3.1 Aantal ESF-deelnemers in actie A en in de subacties, 2007-2015<sup>1)</sup>



<sup>1)</sup> Door aanpassingen in de toedeling van deelnemers aan de subacties kan de periode 2007–2010 niet goed worden vergeleken met meer recente jaren. De periode 2007–2010 wordt daarom wel weergegeven voor actie A als geheel, maar niet voor de subacties.

Van de deelnemers in actie A valt over het algemeen het grootste deel onder subactie c (gedeeltelijk arbeidsgeschikten met een WWB-uitkering) en het kleinste deel onder subactie b (ouderen met een WWB-uitkering). Een uitzondering geldt voor het jaar 2011, waarin van de deelnemers in actie A het grootste deel onder subactie a (werkloos werkzoekenden zonder WWB-uitkering) valt. Projecten kunnen onder meerdere subacties vallen, maar de deelnemers worden voor dit onderzoek ingedeeld bij de subactie behorende bij de doelgroep waaronder ze gezien hun leeftijd en uitkerings situatie vallen (zie paragraaf 3.4 'operationalisering' voor een toelichting bij deze indeling).

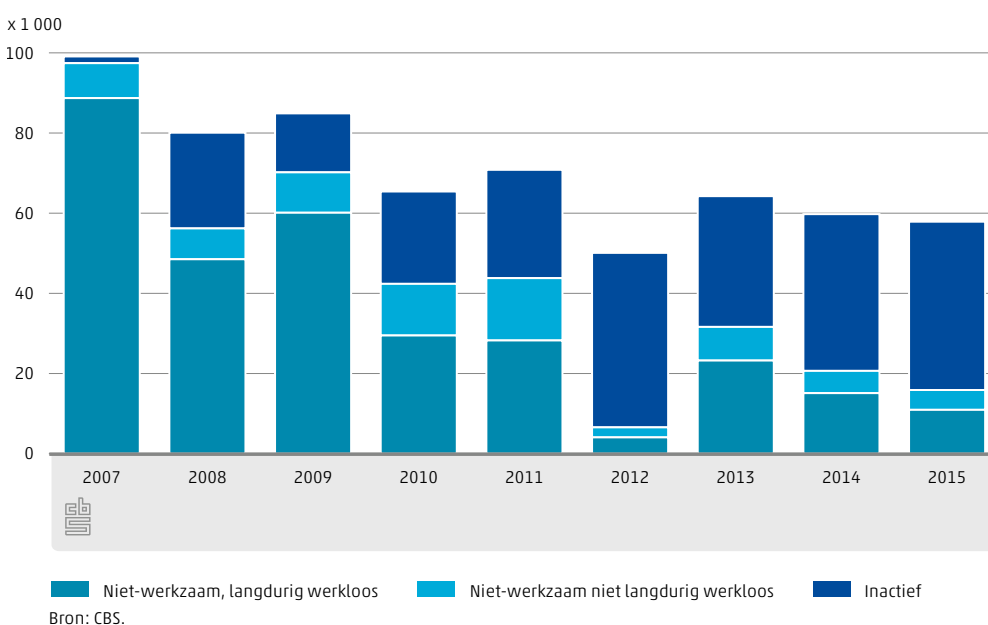
#### Steeds meer mannen in actie A

In de eerste jaren van de ESF-periode (2007–2009) zijn er in actie A iets meer vrouwen dan mannen onder de deelnemers, terwijl in de periode vanaf 2010 de meerderheid (tot bijna twee derde) van de deelnemers man is. Ook de leeftijdsverdeling verschilt behoorlijk tussen de jaren. Waar tot en met 2011 drie kwart van de deelnemers tussen de 25 en de 64 jaar oud is, is vanaf 2012 de helft van alle deelnemers jonger dan 25 jaar. Over alle jaren zijn twee op de drie deelnemers in actie A laagopgeleid. Hun afgeronde opleiding betreft primair onderwijs of secundair onderwijs, eerste fase. Minder dan tien procent is hoogopgeleid.

### Afname niet-werkzame deelnemers tussen 2007 en 2015

In 2007 zijn bij de start van een project bijna alle deelnemers niet-werkzaam of inactief (respectievelijk 97 en 2 procent). Het aandeel niet-werkzame deelnemers bij de start van een project is duidelijk afgenomen over de jaren (zie figuur 2.3.2), en is in 2015 nog maar 16 procent. In 2015 is 11 procent van de deelnemers in actie A langdurig werkloos<sup>3)</sup>, eveneens een sterke afname ten opzichte van het niveau van 2007 (89 procent). Vooral deelnemers in subactie b zijn langdurig werkloos, ruim 80 procent. Mede tegen de achtergrond van de economische situatie, is het voor deze oudere werklozen relatief moeilijk om een baan te vinden. Het aandeel inactieven bij de start van een project is juist toegenomen tussen 2007 (2 procent) en 2015 (42 procent), een toename vergelijkbaar met die van het aandeel werkzame deelnemers in actie A over deze periode. Aangezien actie A erop gericht is werkloze mensen aan het werk te helpen is het mogelijk dat het bij deze werkzame mensen slechts kleine 'bijbanen' betreft.

### 2.3.2 Aandeel niet-werkzame en inactieve deelnemers bij start project in actie A



Het overgrote deel van de niet-werkzame deelnemers in actie A is uitkeringsgerechtigd (WW- of WWB-uitkering). Dit percentage ligt bij de volwassenen hoger dan bij de jongeren, omdat jongeren vaker inactief zijn dan niet-werkzaam<sup>4)</sup>. Van de inactieve jongeren volgt over de verschillende jaren 34 tot 71 procent onderwijs.

### Een kwart tot een derde van de deelnemers werkzaam na afronding project

Nadat deelnemers een project hebben beëindigd, wordt bekeken of zij wel of niet werkzaam zijn. Vervolgens wordt gekeken of er zes of twaalf maanden later nog steeds, of inmiddels, sprake is van een baan. Voor projecten die eindigen in 2015 kan niet altijd de

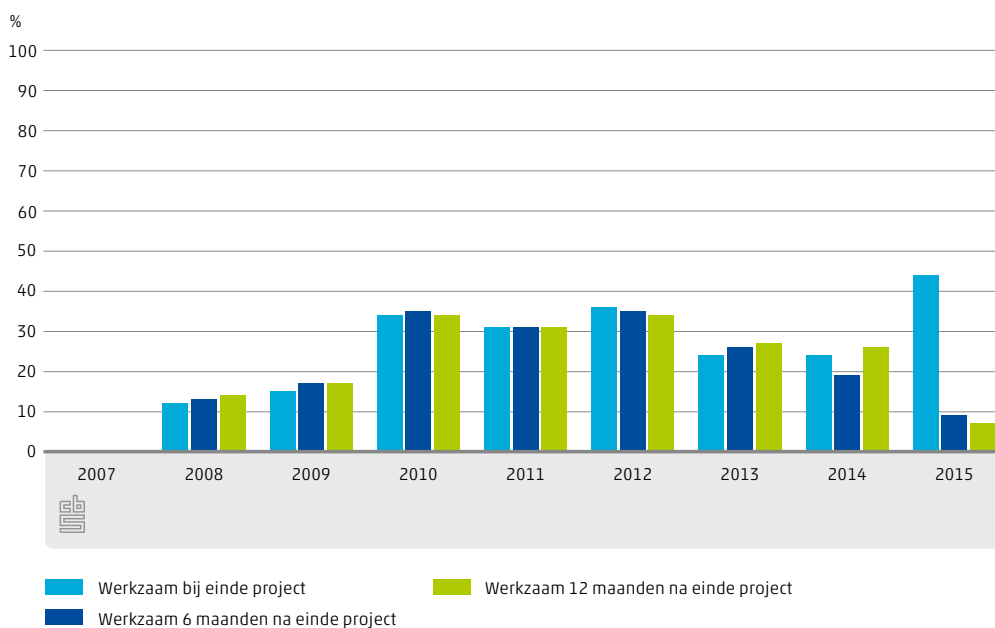
<sup>3)</sup> Langdurig werkloze deelnemers zijn niet-werkzame deelnemers die bij de start van hun project zes maanden of meer (jongeren) of twaalf maanden of meer (volwassenen) uitkeringsgerechtigd en/of werkzoekend (ingeschreven als werkzoekende bij UWV WERKbedrijf) zijn.

<sup>4)</sup> Niet-werkzame deelnemers ontvangen een WW- of WWB-uitkering en/of zijn actief op zoek naar werk. Inactieve deelnemers zijn niet op zoek naar werk en ontvangen ook geen uitkering (WW, WWB).



arbeidsmarktpositie zes of twaalf maanden later worden bepaald, omdat de benodigde brongegevens nog niet beschikbaar zijn. In 2008 en 2009 is tien tot vijftien procent van de deelnemers in actie A werkzaam na afronding van hun project en van 2010 tot en met 2014 is dat ongeveer een kwart tot een derde. Dit percentage is vergelijkbaar gedurende de zes en twaalf maanden die erop volgen. Het is niet bekend of deelnemers veranderen van arbeidsmarktpositie tussen de start en het eind van een project. Ook is niet onderzocht in hoeverre de grootte of het niveau van de baan is veranderd tussen de start en het einde van een project.

### 2.3.3 Aandeel werkzame deelnemers bij einde project, na zes en na twaalf maanden, in actie A<sup>1)2)</sup>



Bron: CBS.

<sup>1)</sup> In 2007 zijn er geen projecten in actie A afgerond.

<sup>2)</sup> CBS heeft baangegevens beschikbaar tot en met april 2016. Indien het peilmoment na deze datum ligt, kan de arbeidsmarktpositie

Van de deelnemers in actie A die na hun project nog niet direct een baan hebben, heeft bijna één op de tien deelnemers dit na zes maanden wel. Het percentage werkzame deelnemers na een jaar ligt iets hoger dan na zes maanden (ongeveer twaalf procent). Of dit een direct gevolg is van deelname aan de ESF-projecten is niet te zeggen.

## Subactie a: niet-uitkeringsontvangers

De doelgroep van subactie a bestaat uit personen die geen uitkering ontvangen. Dit zijn bijvoorbeeld jongeren die hun opleiding hebben beëindigd en daarna niet direct een baan hebben gevonden. Een ander voorbeeld zijn vrouwen die, na een periode voor de kinderen te hebben gezorgd, (weer) willen toetreden tot de arbeidsmarkt. Aangezien de toewijzing aan subacties gedurende de monitoring is aangepast kan, in tegenstelling tot voor de gehele actie A, voor de subacties geen goede vergelijking worden gemaakt tussen 2007–2010 en meer recente jaren. De kenmerken van subactie a (en verderop ook voor de andere subacties) worden dan ook alleen beschreven voor de periode na 2010. In paragraaf 3.4 'operationalisering' wordt de toedeling toegelicht. Vanaf 2011 nemen ieder jaar tussen 4 duizend en 17 duizend mensen deel aan een project binnen subactie a.

### **Voornamelijk inactieve deelnemers**

Van de deelnemers in subactie a is ongeveer de helft man. Ongeveer de helft tot twee derde van de deelnemers is tussen de 15 en 24 jaar oud. De resterende groep bestaat voor het grootste gedeelte uit deelnemers in de leeftijd 25-54 jaar. Deelnemers in subactie a zijn zelden jonger dan 15 jaar of ouder dan 54 jaar, behalve in 2011 waarin ruim 27 procent van de deelnemers ouder dan 54 jaar is. Waarom het aandeel ouderen na 2011 zo sterk is afgenomen is niet bekend. Doordat projecten in de regel geen verband hebben met elkaar zijn zulke verschillen in de tijd mogelijk. In dit onderzoek zijn geen gegevens bekend over de afzonderlijke projecten die in de verschillende jaren liepen.

Op het startmoment van een project in subactie a is het grootste gedeelte van de deelnemers inactief. Inactief wil zeggen dat deelnemers geen baan hebben en geen WW- of WWB-uitkering ontvangen. De inactieve mannen volgen in ongeveer de helft van de gevallen onderwijs, vaker dan de inactieve vrouwen. Dit komt doordat een groter deel van de mannelijke deelnemers jonger is dan 25 jaar, een groep die vaker onderwijs volgt. Ook is een derde tot de helft van de deelnemers in subactie a werkzaam bij de start van een project. Net als bij de gehele actie A - waar we dit vanaf 2011 ook zien - kan het bij deze werkzame mensen gaan om kleine, zogeheten bijbanen. Na afloop van een project heeft ruim een derde van de deelnemers in subactie a een baan en zes en twaalf maanden later is dat iets minder dan een derde. Het is niet bekend of deze banen na afronding gemiddeld genomen groter zijn dan de banen bij aanvang van een project. Van de deelnemers die geen baan hebben na afloop van een project, heeft ongeveer tien procent dat na zes maanden wel. Na een jaar is dat nog iets meer (ongeveer 15 procent).

---

### **Voorbeeldproject: ESF aanpak Jongeren NU Optimisd 2012-2013<sup>5)</sup>**

Optimisd was de Intergemeentelijke Sociale Dienst van de gemeenten Bernheze, Schijndel, Sint Michielsgestel en Veghel. Deelnemers werkten met Optimisd aan de verbetering van hun arbeidspotentie met als hoogste doel het bereiken van betaalde arbeid. Optimisd voorzag werkgevers in de regio van geschikte arbeidskrachten. In de regio Noordoost Noord-Brabant was er een stijging van het aantal werkloze jongeren in alle beroepsgroepen. De invoering van de huishoudinkomenstoets betekende een beperking van de dienstverlening aan jongeren door Optimisd. Hiervoor had Werkplein Frisselstein een aanvraag ingediend bij het ESF om niet-uitkeringsgerechtigde jongeren te begeleiden richting arbeidsmarkt en/of opleiding: "ESF Aanpak Jongeren NU Optimisd".

---

### **Subactie b: 55-plussers met een uitkering**

De doelgroep van subactie b bestaat uit 55-plussers die een uitkering krijgen (WW en/of WWB). Het aantal deelnemers wisselt sterk over de jaren; waar in 2011 nog ruim 6 duizend mensen deelnemen aan projecten in subactie b, ligt het deelnemersaantal in de jaren daarna onder de 2 duizend.

<sup>5)</sup> Bron: Optimisd 2e bestuursrapportage 2012, Veghel, oktober 2012, [www.veghel.nl](http://www.veghel.nl).

### **Voornamelijk uitkeringsontvangers en langdurig werklozen**

Van de 55-plussers die deelnemen aan een project in subactie b is ongeveer zestig procent man. In 2012 ligt het percentage mannen iets lager (op 45 procent). In subactie b heeft iedereen een WW- en/of WWB-uitkering. Nagenoeg ieder jaar zijn ruim acht op de tien deelnemers langdurig werkloos, dat wil zeggen dat zij twaalf maanden of meer uitkeringsgerechtigd zijn en/of zo lang ingeschreven staan als werkzoekende. Alleen in 2011 is slechts iets meer dan de helft langdurig werkloos. Dit beeld sluit aan bij het beeld van de 55-plussers: ze zijn moeilijker te bemiddelen op de arbeidsmarkt en daardoor vaker langdurig werkloos. In vergelijking met de andere subacties van A, waarin twee op de drie deelnemers laagopgeleid is, zijn de deelnemers aan subactie b gemiddeld genomen hoger opgeleid. Ruim 40 procent heeft een opleiding in het secundair onderwijs (tweede fase) afgerond en één op de acht is hoogopgeleid.

### **Weinig deelnemers een baan direct na einde project**

Van de deelnemers aan projecten in subactie b die eindigden in 2011 heeft bijna één op de vijf na afloop van een project een baan gevonden. Bij projecten die eindigden vanaf 2012 is dat slechts één op de tien. Er is hierbij vrijwel geen verschil tussen mannen en vrouwen. Mensen die geen werk hebben direct na afronding van een project, vinden daarna lastig een baan. Zes en twaalf maanden na afronding van een project is de groep werkenden nauwelijks groter geworden. Dit beeld zien we overigens voor heel actie A.

---

### **Voorbeeldproject: 'Amersfoortse keien' begeleidt 55-plussers naar werk<sup>6)</sup>**

Van mei 2012 tot en met oktober 2013 liep bij de gemeente Amersfoort het project 'Amersfoortse keien'. Met dit project was er extra aandacht voor de re-integratie en arbeidsbemiddeling van 55-plussers met een bijstandsuitkering en gedeeltelijk arbeidsgeschikten met een uitkering. Juist voor deze doelgroepen was een extra investering nodig, want voor hen was het bijzonder lastig om opnieuw aan de slag te komen in de arbeidsmarkt.

De gemeente Amersfoort bood, samen met het Werkgeversservicepunt033 en UWV, extra hulp bij het zoeken naar werk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan omscholing en sollicitatietraining. Samen met de 55-plussers die hiervoor in aanmerking kwamen, werd bepaald welke activiteiten uitgevoerd konden worden vóórdat zij gericht naar werk zochten. Zij kregen intensieve begeleiding van een *jobhunter*. Ook hielp de jobhunter de gedeeltelijk arbeidsgeschikten met de zoektocht naar passend werk. Hij legde, op zoek naar geschikte vacatures, contact met bedrijven en stelde geschikte kandidaten voor.

---

<sup>6)</sup> Bron: [http://www.amersfoort.nl/4/sz/Begeleiding-naar-werk-\(Arbeidsintegratie\)/Project-Amersfoortse-keien-begeleidt-55-plussers-naar-werk.html](http://www.amersfoort.nl/4/sz/Begeleiding-naar-werk-(Arbeidsintegratie)/Project-Amersfoortse-keien-begeleidt-55-plussers-naar-werk.html).

## Subactie c: gedeeltelijk arbeidsgeschikten/ arbeidsbelemmerden

De doelgroep van subactie c bestaat uit gedeeltelijk arbeidsgeschikten die naast een uitkering van UWV, een aanvullende uitkering op grond van de WWB ontvangen dan wel personen met een medische belemmering die uitsluitend een uitkering op grond van de WWB ontvangen (arbeidsbelemmerden). Ieder jaar zijn er tussen de 10 duizend en 17 duizend deelnemers, waarmee dit de grootste subactie van actie A is. Er nemen iets meer mannen (ruim 60 procent) dan vrouwen deel aan projecten binnen subactie c. Ongeveer de helft van de deelnemers is jonger dan 25 jaar. Een uitzondering hierop is 2011, waarin ruim 70 procent valt in de groep '25-54 jaar'.

### **Sterke fluctuatie tussen de jaren in arbeidsmarktpositie**

Het aandeel deelnemers in subactie c dat niet werkzaam is en recht heeft op een WW- of WWB-uitkering wisselt sterk tussen de jaren en loopt uiteen van 7 procent (in 2012) tot 65 procent (in 2011). In de overige jaren ligt dit aandeel tussen de 19 en 41 procent. Van de niet-werkzame deelnemers is ruim 70 procent langdurig werkloos. Dit sluit aan bij de doelgroep van subactie c, namelijk 'gedeeltelijk arbeidsgeschikten met een uitkering'. Toch is hiernaast een aanzienlijk deel van de deelnemers (20-57 procent) al werkzaam bij de start van hun project. De overige deelnemers zijn inactief (15-37 procent). De inactieve deelnemers betreffen voornamelijk jongeren onder de 25 jaar (70 procent). Direct na afloop van een project heeft 15 tot 49 procent van de deelnemers een baan.

## 2.4 Actie B: Gedetineerden en TBS-gestelden voorbereiden op werk

---

De doelstelling van actie B is het voorbereiden van gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in een jeugdinrichting of jeugdinrichting op een startkwalificatie of op een baan na afloop van hun detentie. Alleen het ministerie van Veiligheid en Justitie (in samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin) kan subsidie voor actie B aanvragen.

### **Voorbeeldproject**

Het Work Wiseproject bij Justitiële jongereninrichting De Heuvelrug in Overberg biedt jongeren scholing en opleiding en begeleidt hen bij het vinden (en vasthouden) van een passende baan of beroepsopleiding. Bovendien richt het project zich op huisvesting, vrijetijdsbesteding en het opbouwen van een sociaal netwerk.

---

### Actie B is de kleinste actie

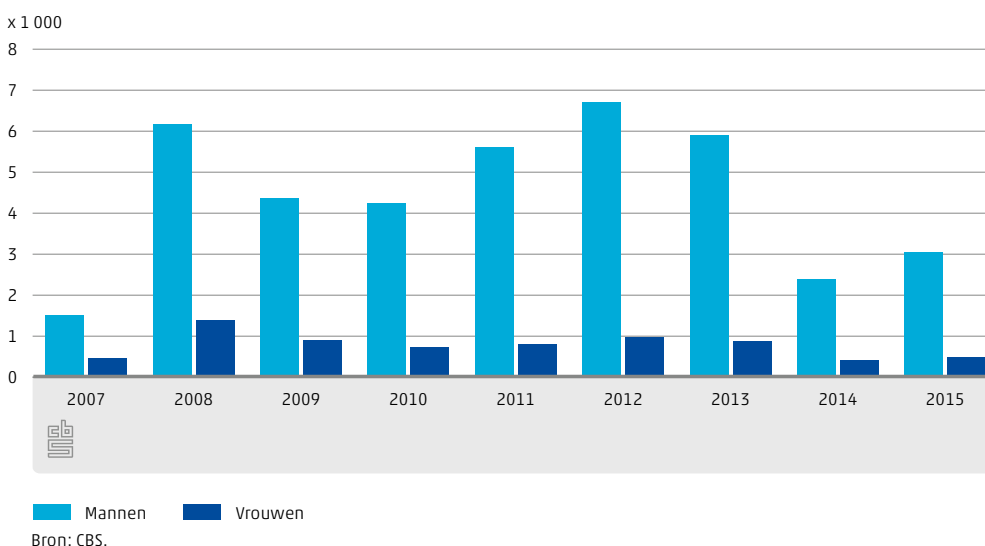
Tussen de verschillende acties zitten grote verschillen in het totaal aantal deelnemers en ook in het aantal projecten binnen een actie. Zowel qua aantal deelnemers als qua aantal projecten is actie B ieder jaar de kleinste actie. Het aantal deelnemers binnen actie B ligt tussen de tweeduizend en achtduizend personen. Met name aan het begin en aan het eind van de ESF-programmaperiode zien we lage deelnemersaantallen. In actie B stroomt een kwart tot de helft van de deelnemers door vanuit een project in het voorafgaande jaar, behalve in 2009 waar de doorstroom bijna 100 procent is.

Met uitzondering van het jaar 2008, toen actie B twee projecten telde, is er elk jaar slechts één project binnen actie B. De andere acties hebben beduidend meer projecten. Ter vergelijking: actie C en actie D hebben van alle acties de meeste projecten in een jaar (als ze in dat jaar voorkomen), tussen de 100 en 500 projecten. Dit zijn wel projecten met relatief weinig deelnemers. De projecten in actie B zijn in dat opzicht relatief grote projecten.

### Veel mannen in actie B

Vrijwel elk jaar bestaat de populatie van actie B grotendeels uit mannen (zie figuur 2.4.1). Dit hangt samen met het feit dat van de gedetineerden in Nederland het overgrote deel man is. De vrouwen binnen actie B zijn veelal een stuk jonger dan de mannen. Opvallend is dat vanaf 2012 zowel bij de mannen als bij de vrouwen wat meer oudere deelnemers voorkomen. Het merendeel van de mannen heeft een leeftijd tussen 15 en 55 jaar, waarbij het zwaartepunt in de jaren 2007 tot en met 2010 bij de jongeren ligt en vanaf 2012 dit zwaartepunt verschuift naar de volwassenen. Voor de vrouwen geldt dat tot en met 2011 negen op de tien vrouwelijke deelnemers jonger dan 25 jaar zijn. Vanaf 2012 is dit voor circa drie kwart van de vrouwen het geval.

#### 2.4.1 Aantal ESF-deelnemers in actie B naar geslacht



### Laag opleidingsniveau

Het opleidingsniveau van deelnemers in actie B is doorgaans laag, dat wil zeggen primair onderwijs of secundair onderwijs, eerste fase (zie figuur 2.4.2). Met name in de laatste jaren zien we echter dat deelnemers vaker secundair of (in sommige gevallen) hoger onderwijs volgen. Met name het jaar 2015 valt op: in dit jaar heeft zelfs de helft van de deelnemers een secundair of hoger opleidingsniveau.

## 2.4.2 Verdeling ESF-deelnemers in actie B naar opleidingsniveau<sup>1)</sup>

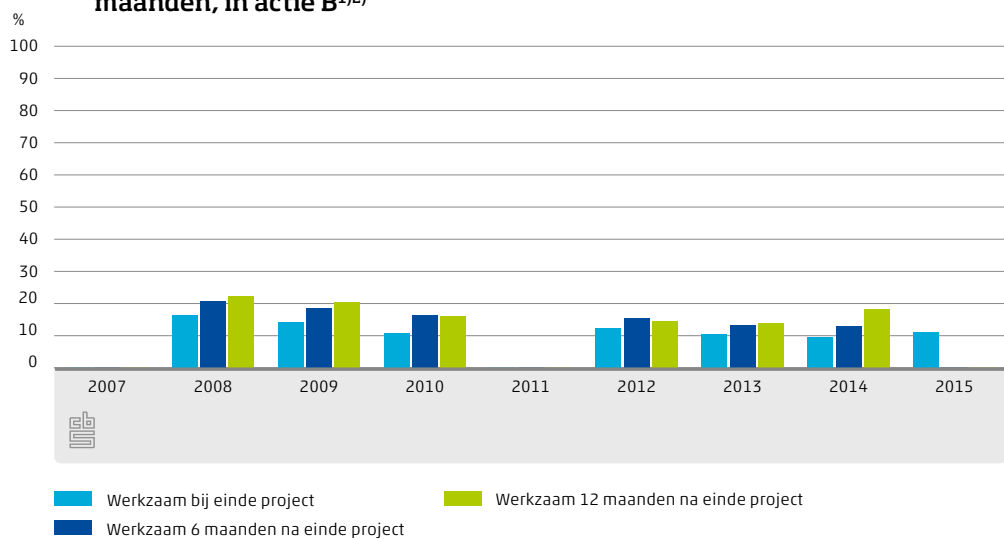


<sup>1)</sup> De waarden tellen niet altijd op tot 100 procent, omdat sommige gegevens onbekend zijn.

### Beperkt deel van de deelnemers werkzaam na beëindiging project

Hoewel het kan voorkomen dat deelnemers in actie B nog een baan hebben of een uitkering ontvangen als een project start, wordt in dit onderzoek aan deelnemers in actie B per definitie de arbeidsmarktpositie 'inactief' toegekend. Het is immers duidelijk dat ze, wanneer zij zelf beginnen aan een project, gedetineerd zijn en in principe geen baan meer hebben of uitkering ontvangen. Elk jaar vindt een beperkt deel van de deelnemers in actie B een baan direct na afloop van een project: in 2008 en 2009 is dat ongeveer één op de zeven deelnemers, vanaf 2010 slechts één op de tien (zie figuur 2.4.3). Een half jaar of een jaar later ligt dit percentage iets hoger, rond de twintig procent in 2008 en 2009 en rond de vijftien procent vanaf 2010. Deelnemers die niet direct een baan hebben na afronding van hun project hebben het eveneens lastig. Ook voor deze groep geldt dat ongeveer tien procent een half jaar of een jaar later een baan heeft.

### 2.4.3 Aandeel werkzame deelnemers bij einde project, na zes en na twaalf maanden, in actie B<sup>1)2)</sup>



<sup>1)</sup> In 2007 en 2011 zijn er geen projecten in actie B afgerond.

<sup>2)</sup> CBS heeft baangegevens beschikbaar tot en met april 2016. Indien het peilmoment na deze datum ligt, kan de arbeidsmarktpositie 'werkzaam' niet worden bepaald. Het aandeel werkzaam 6 en 12 maanden na einde project in 2015 wordt onderschat.

## 2.5 Actie C: Leerlingen begeleiden naar werk of vervolgopleiding

Deze actie biedt subsidie aan scholen voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. In projecten worden leerlingen voorbereid op een functie op de arbeidsmarkt of begeleid naar een vervolgopleiding op mbo-niveau.

De doelgroep bestaat uit leerlingen met tekortkomingen in leervermogen en/of met een lichamelijke beperking. Deze leerlingen kwalificeren zich vaak niet voor een vervolgopleiding en halen vaak geen startkwalificatie. Een eenvoudige baan behoort wel tot de mogelijkheden. Tot de doelgroep van deze actie behoren leerlingen van 15 jaar en ouder.

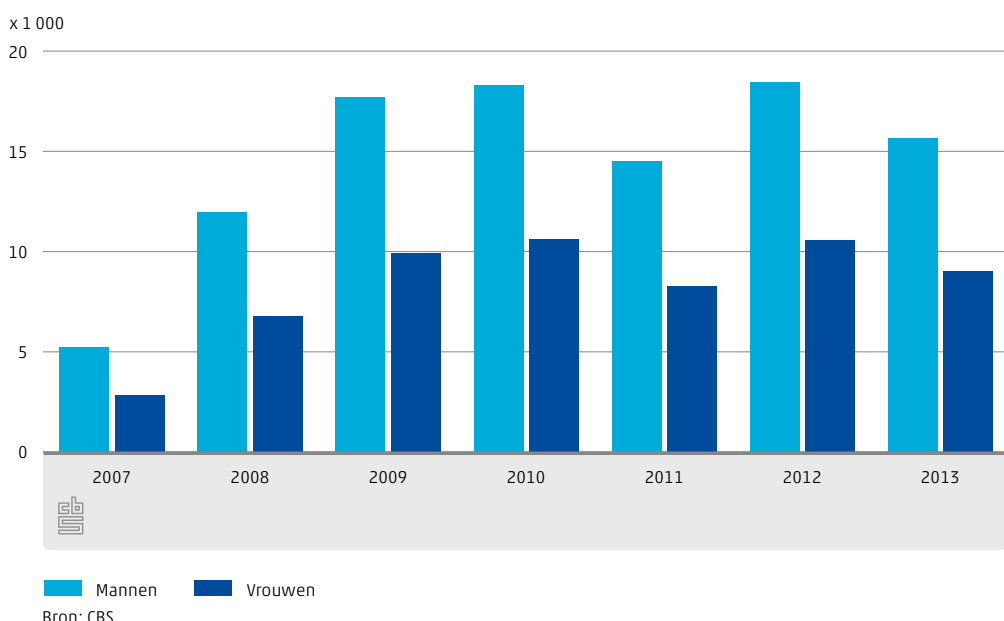
### Voorbeeldproject

Praktijkschool De Baander in Amersfoort is bedoeld voor leerlingen die het vmbo niet kunnen volgen. De leerachterstand is daarvoor te groot. In het project werken de leerlingen in kleinere groepen in leerwerkplaatsen en volgen branchegerichte cursussen. Extra leerkrachten begeleiden de leerlingen intensiever en zorgen voor een goed werkend netwerk voor het creëren van stageplaatsen.

### Veel projecten, relatief weinig deelnemers per project

Met uitzondering van de jaren 2007 en 2008 heeft actie C tussen de 20 en 30 duizend deelnemers per jaar (zie figuur 2.5.1).

#### 2.5.1 Aantal ESF-deelnemers in actie C naar geslacht



Elk jaar is het aantal projecten groot binnen actie C. Dit zijn projecten met relatief weinig deelnemers vergeleken met de projecten in de overige acties. In 2014 en 2015 zijn er binnen actie C geen projecten meer gestart en eerder gestarte projecten zijn uiterlijk in 2013 afgerond.

De deelnemers zijn vrijwel allemaal laagopgeleide jongeren tot 25 jaar, voor het grootste gedeelte mannelijke deelnemers. Elk jaar zijn er tussen de 10 en 20 procent jongeren die jonger zijn dan 15 jaar. Dit zijn jongeren die bij aanvang van een project nog 14 jaar zijn, maar waarschijnlijk 15 jaar zijn als zij zelf beginnen met een project.

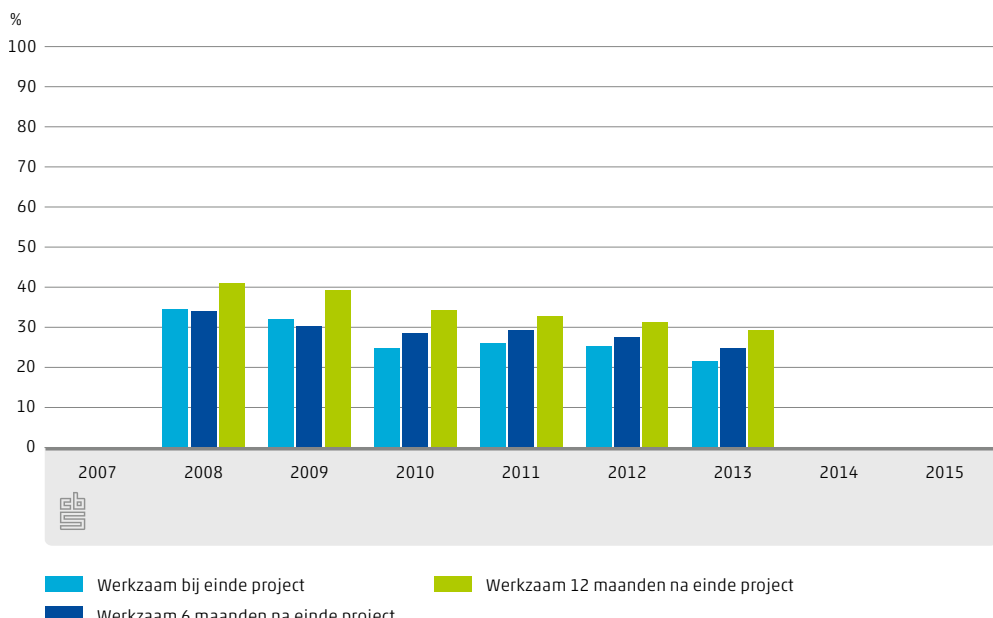
### Klein deel heeft werk bij aanvang van een project

Ruim 8 op de 10 deelnemers in actie C zijn inactief. Al deze inactieve jongeren volgen onderwijs. Ongeveer een vijfde heeft bij aanvang van een project een baan. Dit kan een reguliere baan zijn, maar ook om een leerwerkplaats of een bijbaan gaan. Kenmerkend voor deze actie is dat veel van de deelnemers van jaar op jaar doorstromen. Van de deelnemers in 2013 heeft zelfs ruim 90 procent ook in 2012 een project in actie C gevolgd. In eerdere jaren zijn er eveneens veel deelnemers die doorstromen.

### Een kwart tot een derde van de deelnemers werkzaam bij beëindiging project

Vanaf 2010 heeft ongeveer een kwart van de deelnemers een baan na afloop van een project. Een half jaar en een jaar na afloop is dit ongeveer dertig procent (zie figuur 2.5.2). In 2008 en 2009 zijn deze aandelen iets groter. Direct na afronding van een project en zes maanden later heeft ongeveer een derde van de deelnemers in die jaren een baan. Twaalf maanden later is dat rond de veertig procent.

## 2.5.2 Aandeel werkzame deelnemers bij einde project, na zes en na twaalf maanden, in actie C<sup>1)</sup>



Bron: CBS.

<sup>1)</sup> In 2007, 2014 en 2015 zijn er geen projecten in actie C afgerond.

Van de groep die niet werkzaam is na afloop van een project heeft ongeveer een op de zeven deelnemers een half jaar later een baan, een jaar later is dit aandeel gestegen naar een op de vijf deelnemers. Dit komt neer op circa 15 procent van het totaal en is gelijk aan



de groep die een baan heeft na afloop van een project en een jaar later (nog steeds) een baan heeft. Het wel of niet hebben van een baan direct na afloop van een project maakt weinig verschil in de situatie een jaar later.

## 2.6 Actie D: Scholing werknemers met een lage opleiding<sup>7)</sup>

---

Deze actie biedt subsidie aan werkgevers (via hun Opleidings- en Ontwikkelingsfonds (O&O-fonds)) om de arbeidsmarktpositie van hun werknemers te verbeteren met behulp van scholing. De doelgroep bestaat dan ook uit werknemers met maximaal een opleiding op mbo 4 niveau.

### Voorbeeldproject

Het Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD) is een erkend O&O-fonds. Met behulp van ESF-subsidie kunnen via het HBD trainingen en cursussen worden gevolgd. Dit kan gaan om verkooptrainingen maar ook om vakopleidingen. De projecten richten zich op werknemers van bijvoorbeeld tuincentra, supermarkten, juweliers, dierenzaken of opticiens. Door het volgen van opleidingen vergroot het personeel haar kansen op de arbeidsmarkt.

---

### Actie D grootste actie

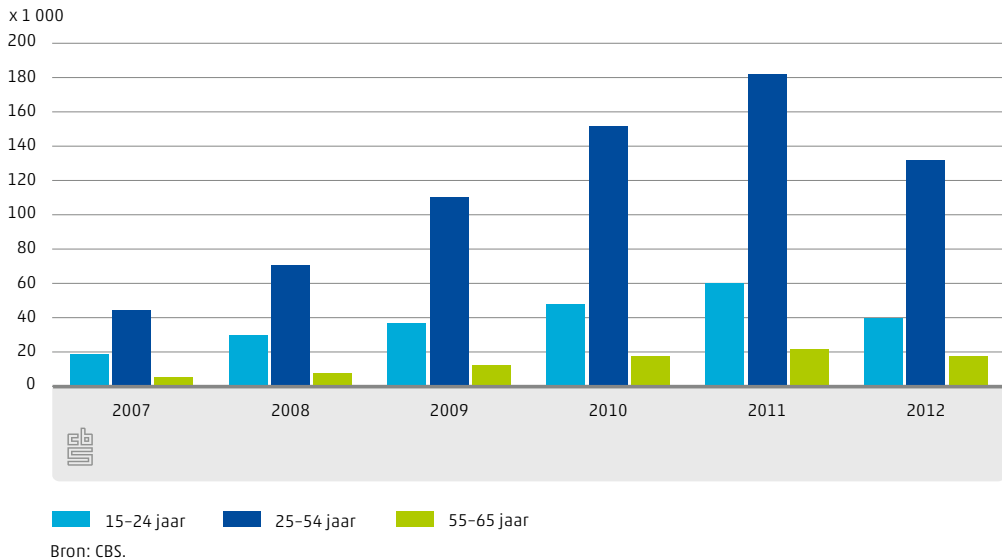
Voor actie D hebben projecten gelopen in de jaren 2007 tot en met 2012. In al deze jaren is actie D van alle acties qua deelnemersaantal veruit de grootste actie geweest met aantallen uiteenlopend van 68 duizend deelnemers in 2007 tot 264 duizend deelnemers in 2011 (zie figuur 2.6.1). Ook in 2012 was actie D met 190 duizend deelnemers de grootste actie, maar was er voor het eerst sprake van een daling. Qua aantal projecten behoort actie D, samen met actie C, ook tot de koplopers. Elk jaar zijn er tussen de 150 en 500 projecten gestart binnen actie D. Het gemiddeld aantal deelnemers per project ligt wel een stuk hoger dan bij de projecten in actie C.

### Merendeels mannen

De deelnemers aan projecten in actie D zijn met name mannen tussen de 25 en 54 jaar oud. Ieder jaar valt circa de helft van de deelnemers in deze categorie. Alleen in 2007 en 2008 ligt dit percentage lager, alhoewel mannen tussen de 25 en 54 jaar nog steeds de grootste groep vormen. Beduidend minder vrouwen nemen deel aan projecten in actie D. Ook bij hen zijn de meesten tussen de 25 en 54 jaar.

<sup>7)</sup> In dit verband gaat het om een opleiding op maximaal mbo niveau 4. Dit wil zeggen een middenkaderfunctienaris of een gespecialiseerde beroepsbeoefenaar. Dit niveau geeft toegang tot het hbo.

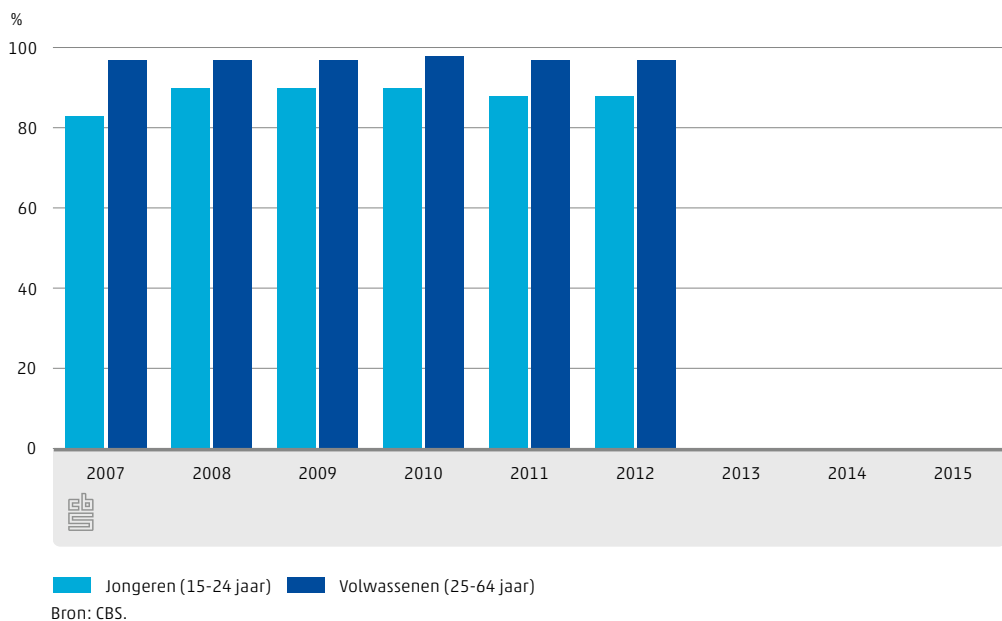
## 2.6.1 Aantal ESF-deelnemers in actie D naar leeftijd



### Ruim negen op de tien deelnemers heeft een baan bij einde van een project

Deelnemers in actie D hebben veelal een baan bij de start van een project. Volwassenen vanaf 25 jaar iets vaker dan jongeren tot en met 24 jaar (zie figuur 2.6.2). Dit komt doordat de aanvraag voor projecten in actie D verloopt via het O&O-fonds van de werkgever. De deelnemers in actie D hebben over de jaren bekeken gemiddeld het vaakst een baan in de groothandel en detailhandel (13 procent), bouwnijverheid (12 procent), vervoer (11 procent), openbaar bestuur (11 procent) of in de gezondheidszorg (10 procent). De verdeling is wel wat verschoven over de jaren. Zo daalt het aandeel deelnemers dat werkzaam is in de groothandel en detailhandel vanaf 2011 naar minder dan tien procent. Het aandeel deelnemers met een baan in het openbaar bestuur is juist hoger vanaf 2010 (bijna één op de vijf) vergeleken met eerdere jaren (één op de tien).

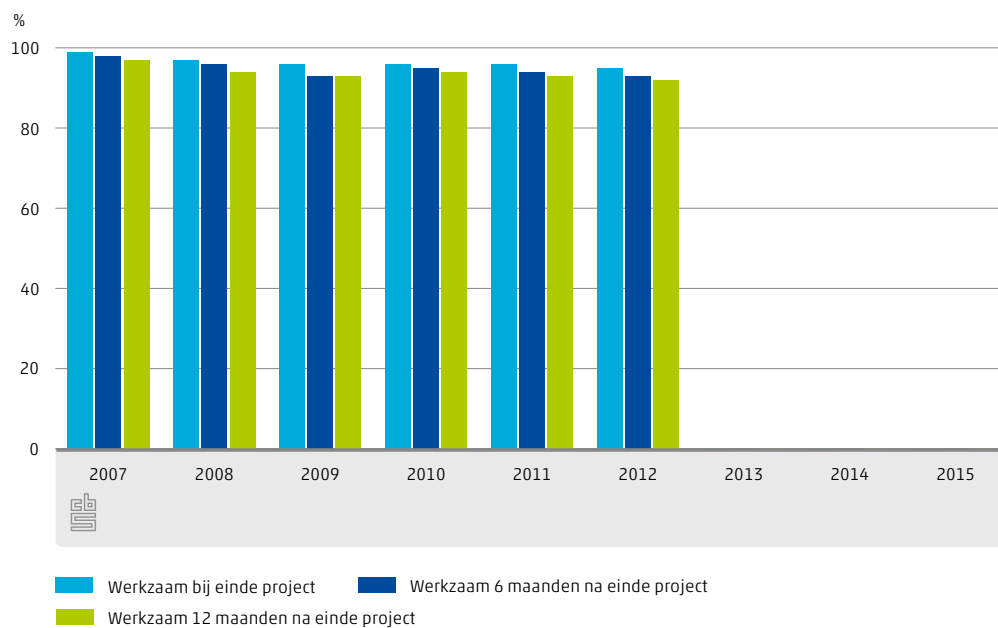
## 2.6.2 Aandeel werkzame deelnemers bij start project in actie D<sup>1)</sup>



<sup>1)</sup> Actie D heeft alleen deelnemers in de periode 2007-2012.

Ook na afloop van een project heeft het overgrote deel van de deelnemers een baan (zie figuur 2.6.3). Dit aandeel was voor de totale groep boven de 95 procent. Zes en twaalf maanden later is dit aantal deelnemers met een baan licht gedaald, maar blijft 90 procent of meer. In hoeverre de grootte of het niveau van de baan is veranderd tussen de start en het einde van een project is niet onderzocht. Van de groep die niet werkzaam is na afloop van een project, zien we dat ongeveer drie op de tien deelnemers een half jaar later wel een baan heeft en dit aantal een jaar na afloop van een project nog licht gestegen is (naar bijna vier op de tien).

### 2.6.3 Aandeel werkzame deelnemers bij einde project, na zes en na twaalf maanden, in actie D<sup>1)</sup>



Bron: CBS.

<sup>1)</sup> Na 2012 zijn er geen projecten in actie D meer afgerond.

## 2.7 Actie J: Bestrijden en voorkomen jeugdwerkloosheid

Zowel actie J1 als actie J2 is in 2010 begonnen. Vanaf 2013 zijn er binnen actie J2 geen nieuwe projecten gestart. Actie J1 daarentegen liep nog door tot en met 2015. In totaal hebben vanaf 2010 ruim 150 duizend deelnemers een project gevolgd binnen actie J1. Actie J2 was met ruim 25 duizend deelnemers duidelijk minder omvangrijk. Per jaar fluctueerde het aantal deelnemers in beide acties behoorlijk (zie tabel 2.2.1).

### Ook projecten buiten West-Nederland

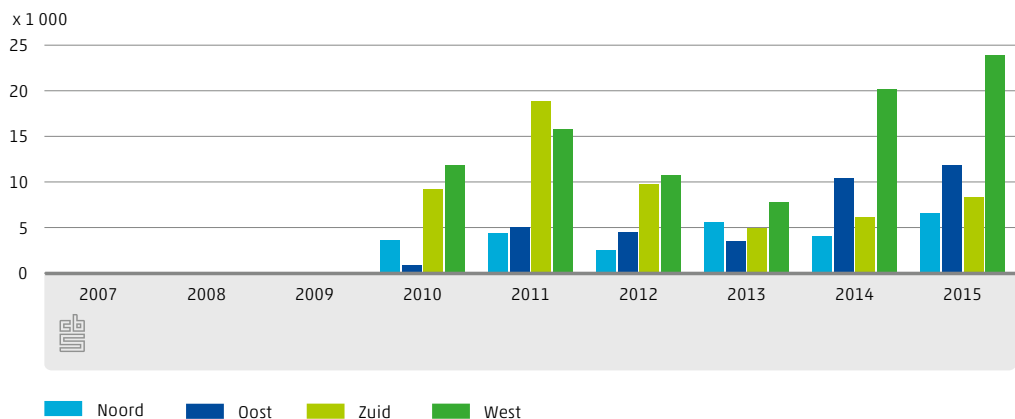
Over het algemeen komen zowel binnen actie J1 als J2 de meeste deelnemers uit West-Nederland. Dit varieerde van ongeveer een derde tot bijna de helft van alle deelnemers (zie figuur 2.7.1). Een uitzondering hierop in actie J1 is 2011. In dat jaar kwam ruim 40 procent van alle deelnemers uit Zuid-Nederland. Binnen actie J2 valt het jaar 2012 op (zie figuur 2.7.2). Toen kwam ruim 43 procent van alle deelnemers uit Oost-Nederland. In vergelijking met actie J1 is het aandeel van landsdeel 'Oost' relatief sowieso een stuk hoger in actie J2.

Vaak worden jongeren in tijden van economische crisis als eerste ontslagen of wordt hun contract niet verlengd. De verwachting bestond dat de jeugdwerkloosheid door de crisis zou oplopen tot 150 duizend jongeren. Om dit te voorkomen heeft de overheid in 2009 het 'Actieplan Jeugdwerkloosheid' geïntroduceerd en tal van andere maatregelen genomen. Onderdeel van dit 'Actieplan Jeugdwerkloosheid' was dat er ESF-subsidie is vrijgemaakt voor projecten die gericht zijn op het bestrijden en voorkomen van jeugdwerkloosheid. In dit kader zijn de acties J(eugd)1 en J2 in het leven geroepen.

## Voorbeeldproject

Gemeenten uit de IJssel-Vecht regio hebben de handen ineen geslagen om werkloze jongeren aan een leerwerkbaan te helpen. De regio wil werkgevers financieel tegemoet komen als zij een leerwerkplek ter beschikking stellen voor een jongere. Door ESF-subsidie en cofinanciering van de gemeenten kon de IJssel-Vecht regio bedrijven tegemoetkomen in de loonkosten. De gemeenten hoopten met dit project tussen de 300 en 350 jongeren te plaatsen in leerwerkbanen.<sup>8)</sup>

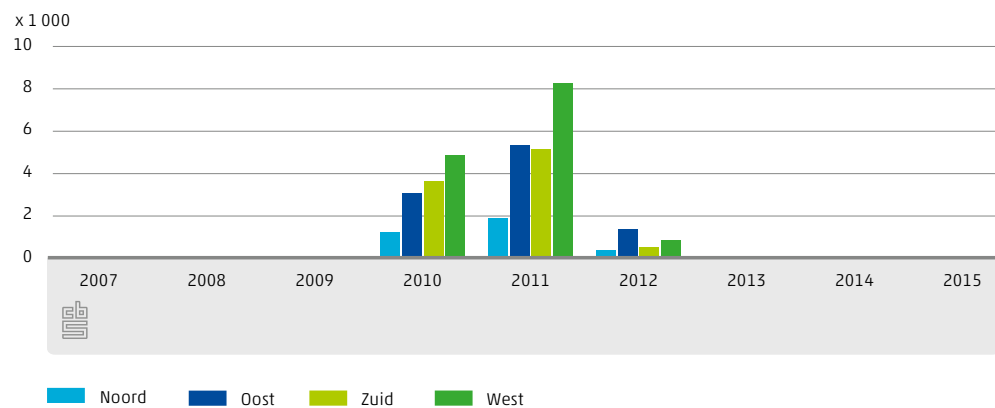
### 2.7.1 Aantal ESF-deelnemers in actie J1 naar landsdeel



Bron: CBS.

<sup>1)</sup> Actie J1 heeft alleen deelnemers in de periode 2010-2015.

### 2.7.2 Aantal ESF-deelnemers in actie J2 naar landsdeel<sup>1)</sup>



Bron: CBS.

<sup>1)</sup> Actie J2 heeft alleen deelnemers in de periode 2010-2012.

<sup>8)</sup> Bron: <http://www.agentschapszw.nl/projecten/leerwerkbanen-voor-werkloze-jongeren-ijssel-vecht-regio>.

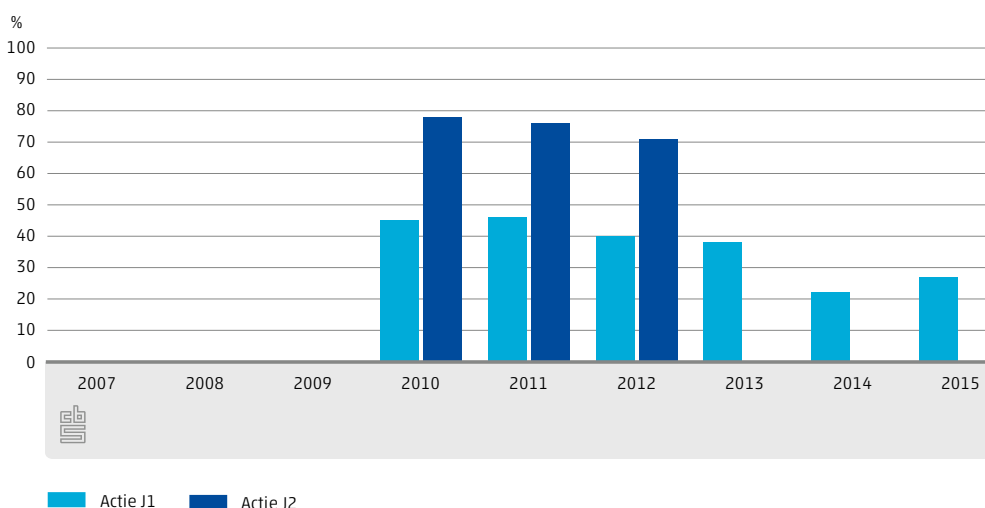
### **Vooral mannelijke deelnemers tussen de 15 en 24 jaar oud**

Binnen actie J1 zijn er meer deelnemende mannen (55 tot 59 procent in de periode 2010-2015) dan vrouwen. Het aandeel mannelijke deelnemers binnen actie J2 is met ongeveer 90 procent aanzienlijk groter. Van de deelnemers aan projecten binnen actie J1 is meer dan 80 procent tussen de 15 en 24 jaar oud. Het aandeel deelnemers jonger dan 15 jaar neemt iets toe over de jaren, van minder dan één procent in de jaren tot en met 2013 tot bijna vijf procent in 2014 en 2015.

### **Aandeel werkzame deelnemers bij de start van een project daalt over de jaren**

Actie J heeft als doel het bestrijden van de jeugdwerkloosheid. Toch heeft binnen actie J1 ieder jaar een aanzienlijk deel van de deelnemers bij de start van een project al een baan. Tot en met 2013 is ongeveer 40 procent al werkzaam en daarna ongeveer een kwart (zie figuur 2.7.3). Binnen actie J2 is dit zelfs gemiddeld drie kwart van de deelnemers. Dit kunnen ook kleine, zogeheten 'bijbanen' zijn waardoor de deelnemers toch binnen de doelgroep passen. Zowel binnen actie J1 als binnen actie J2 daalt dit aandeel werkzame deelnemers bij de start van een project over de jaren. Bij actie J1 is deze daling vergelijkbaar tussen mannen en vrouwen, terwijl bij actie J2 de daling vooral speelt bij vrouwen. In 2012 heeft slechts 30 procent van de vrouwen een baan bij start van een project binnen actie J2. Hierbij dient wel aangemerkt te worden dat de aantallen dusdanig klein zijn dat fluctuaties zeer gebruikelijk zijn.

#### **2.7.3 Aandeel werkzame deelnemers bij start project in actie J1 en J2<sup>1)</sup>**



Bron: CBS.

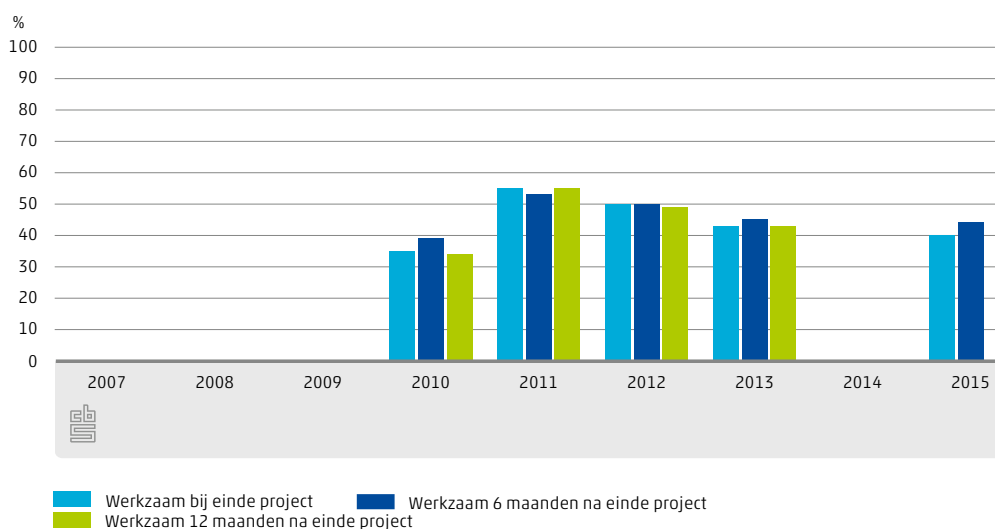
<sup>1)</sup> Actie J1 heeft alleen deelnemers in de periode 2010-2015 en actie J2 heeft alleen deelnemers in de periode 2010-2012.

Van de deelnemers binnen actie J1 is ongeveer 30 procent niet werkzaam bij de start van een project, in 2011 en 2015 is dit iets minder dan een kwart. Van deze groep is (ruim) 80 procent uitkeringsgerechtigd. Dit betekent dat deze deelnemers een werkloosheids- (WW) of bijstandsuitkering (WWB) ontvangen. Dit sluit aan bij de doelgroep: werkloze jongeren. Hiernaast is er nog een deel 'inactief' bij de start van een project binnen actie J1. Dit aandeel neemt toe over de jaren, van een vierde in 2010 tot meer dan de helft in 2015. Inactief wil zeggen dat zij geen baan hebben en geen WW- of WWB-uitkering ontvangen. Van deze groep volgt zeker de helft onderwijs. In actie J2 volgt rond de 90 procent van alle inactieve jongeren onderwijs.

## Deelnemers in actie J2 vaker dan deelnemers in J2 een baan na afloop project

Direct na beëindiging van een project in actie J1 heeft 35 tot 55 procent van de deelnemers een baan (zie figuur 2.7.4). Zes en twaalf maanden na afronding ligt dit percentage op een vergelijkbaar niveau. Van de deelnemers die na hun project nog niet direct een baan hebben, heeft één op de vijf deelnemers in actie J1 dit na zes maanden wel. Of dit een direct gevolg is van deelname aan de ESF-projecten, is niet te zeggen.

### 2.7.4 Aandeel werkzame deelnemers bij einde project, na zes en na twaalf maanden, in actie J1<sup>1)2)</sup>



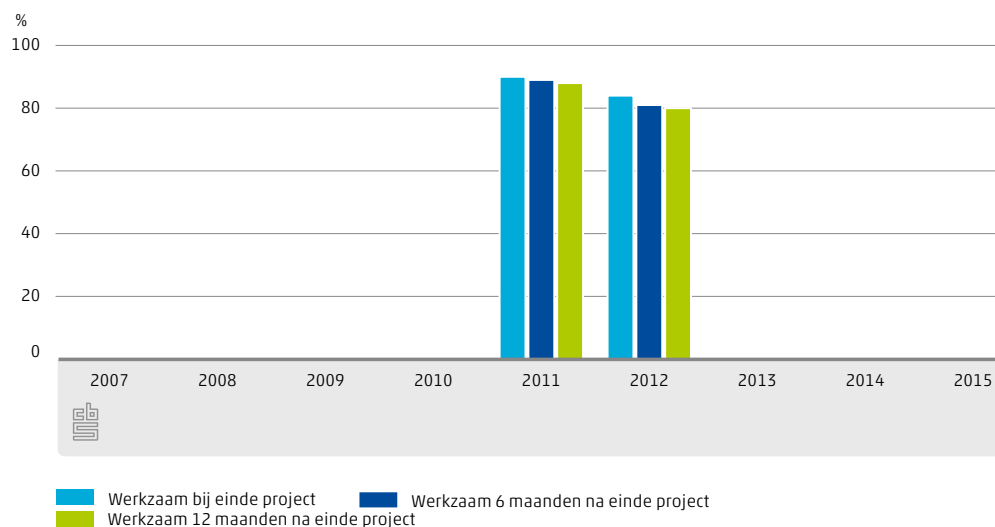
Bron: CBS.

<sup>1)</sup> Voor 2010 en in 2014 zijn er geen projecten in actie B afgerond.

<sup>2)</sup> CBS heeft baangegevens beschikbaar tot en met april 2016. Indien het peilmoment na deze datum ligt, kan de arbeidsmarktpositie 'werkzaam' niet worden bepaald. Het aandeel werkzaam 12 maanden na einde project in 2015 wordt onderschat.

Alle projecten in actie J2 zijn afgerond in 2011 of 2012. Direct na afloop heeft respectievelijk 90 procent en 84 procent van de deelnemers een baan. Zes en twaalf maanden na afronding ligt dit percentage enkele procentpunten lager (zie figuur 2.7.5). Van de deelnemers die na afloop van een project binnen actie J2 niet direct een baan hebben, heeft 44 procent (2011) en 33 procent (2012) dit na zes maanden wel.

### 2.7.5 Aandeel werkzame deelnemers bij einde project, na zes en na twaalf maanden, in actie J2<sup>1)</sup>



Bron: CBS.

<sup>1)</sup> Voor 2010 en na 2012 zijn er geen projecten in actie B afgerond.

**3.**

**Beschrijving van het**

**onderzoek**

**Dit hoofdstuk bevat een technische verantwoording van het onderzoek. Besproken worden de populatie, de methode en de operationalisatie van verschillende kenmerken.**

## 3.1 Populatie

Het onderzoek beschouwt de volledige ESF-programmaperiode 2007–2013, die momenteel is afgerond, en bestaat uit twee delen: 1) het in kaart brengen van deelnemerskenmerken ten tijde van de start van een project, en 2) het evalueren van projecten door het volgen van deelnemers na afronding van een project. Beide onderdelen hebben een andere populatie.

Sinds 2008 stelt CBS-CvB jaarlijks cijfers over deel 1 samen voor het Agentschap SZW, vanaf 2011 worden ook cijfers over deel 2 gemaakt. Dit jaar zijn definitieve gegevens samengesteld over de gehele programmaperiode 2007–2013. Dat wil zeggen over de verslagperiode 2007–2015<sup>1)</sup>. Uitzondering hierop zijn gegevens voor onderdeel 2 over de verslagjaren 2007–2009. Deze verslagjaren hebben geen update gekregen en in de rapportage wordt voor deze jaren gebruik gemaakt van eerder gepubliceerde gegevens<sup>2)</sup>.

### **Deelnemerskenmerken 2007 tot en met 2015**

Voor elk verslagjaar bestaat de onderzoekspopulatie uit alle personen die in dat betreffende jaar deelnemen aan ESF-projecten. Zo bestaat de populatie voor het jaar 2015 uit deelnemers aan ESF-projecten die starten of lopend zijn in 2015. De populatie is afgebakend op basis van definitieve bestanden van het Agentschap met alle deelnemers in een verslagjaar, in combinatie met het kunnen terugvinden van deze personen in bronnen die binnen CBS beschikbaar zijn. Wanneer bijvoorbeeld van een deelnemer geen geldig BSN bekend is, wordt deze niet in de onderzoekspopulatie opgenomen. Daarnaast geldt dat wanneer een deelnemer niet wordt teruggevonden in de Basisregistratie Personen (BRP; voorheen Gemeentelijke Basisadministratie, GBA) deze persoon niet wordt opgenomen in de onderzoekspopulatie. Voor deze personen kunnen immers niet de benodigde deelnemerskenmerken worden samengesteld. Per verslagjaar gaat het om minder dan 0,1 procent van de deelnemers.

Definitieve gegevens houdt in dat het Agentschap al haar einddeclaraties en -controles heeft uitgevoerd. De enige uitzondering hierop zijn de cijfers over 2015 die nog voorlopig zijn. Echter, omdat de ESF-programmaperiode is afgerond en het Agentschap de eindrapportage in 2017 bij de Europese Commissie moet aanleveren, worden de gegevens over 2015 direct als definitief beschouwd. Voor de jaren 2011 tot en met 2015 heeft het Agentschap de benodigde bestanden dit jaar (opnieuw) aangeleverd. Cijfers over deze

<sup>1)</sup> Hoewel de programmaperiode officieel betrekking heeft op de jaren 2007 tot en met 2013, is er ook gekeken naar de jaren 2014 en 2015. De reden hiervoor is dat in 2013 projecten zijn gestart die doorlopen in 2014. Daarnaast is er extra geld beschikbaar gekomen om projecten in 2014 te kunnen starten en deze projecten kunnen tot in 2015 doorlopen.

<sup>2)</sup> 2007-onderdeel 2 uit 'Wie worden bereikt via het Europees Sociaal fonds? Kenmerken van deelnemers 2007–2010 nader bekeken' (CBS, 2011); 2008- en 2009-onderdeel 2 uit 'Wie worden bereikt via het Europees Sociaal fonds? Kenmerken van deelnemers in Nederland, 2013' (CBS, 2014).



jaren zijn nieuw samengesteld. Voor de jaren 2007 tot en met 2010 is gebruik gemaakt van eerder aangeleverde bestanden. De cijfers in de tabellen over deze jaren zijn op een aantal punten bijgesteld. Voor meer informatie hierover, zie paragraaf 3.7 'Wijzigingen ten opzichte van eerdere rapportages'.

### **Evaluatie beëindigde projecten 2007 tot en met 2015**

Voor elk verslagjaar bestaat de onderzoekspopulatie uit alle deelnemers van wie in dat betreffende verslagjaar ESF-projecten zijn beëindigd. Zo bestaat de populatie voor het jaar 2015 uit deelnemers aan ESF-projecten die zijn geëindigd in 2015.

De populatieafbakening is vergelijkbaar met die van de deelnemerskenmerken en is ook voor dit onderdeel een combinatie van het voorkomen in bestanden van het Agentschap en in bronnen die bij CBS beschikbaar zijn.

In eerdere onderzoeken zijn gegevens samengesteld over beëindigde projecten in de periode 2007–2014. Het Agentschap heeft CBS-CvB gevraagd dit jaar de cijfers over de periode 2010–2014 te updaten met definitieve gegevens en nieuwe cijfers samen te stellen over personen die in 2015 een ESF-project hebben beëindigd. Cijfers in het huidige onderzoek over beëindigde projecten in de periode 2007–2009 betreffen om deze reden de eerder gepubliceerde (voorlopige) cijfers, terwijl de periode 2010–2015 definitieve cijfers betreft.

## **3.2 Onderzoeksmethode**

### **Onderzoeksbestanden**

Voor het vaststellen van de deelnemerskenmerken heeft het Agentschap voor ieder verslagjaar bestanden aangeleverd met gegevens van alle deelnemers aan ESF-projecten. Deze bestanden bevatten de volgende informatie over zowel deelnemers als projecten:

Van *deelnemers* aan ESF-projecten in 2007 tot en met 2015 per verslagjaar het Burgerservicenummer (BSN) en een projectnummer;

- Van *projecten* die starten of lopen in 2007 tot en met 2015 per verslagjaar het projectnummer, de start- en einddatum van het project, de actie, de subactie en het aantal deelnemers;
- Van *projecten* in actie D naast projectnummer, de start- en einddatum van het project en het aantal deelnemers ook de economische activiteit;
- Van *deelnemers* in actie B het opleidingsniveau.

CBS heeft vervolgens de door het Agentschap aangeleverde bestanden verrijkt met diverse kenmerken, afgeleid uit verschillende bronnen. Zo komen de demografische kenmerken uit de Basisregistratie Personen (BRP), informatie over banen uit de Polisadministratie en uitkeringsgegevens uit uitkeringsregistraties van UWV WERKbedrijf. Zie verder 'overzicht bronbestanden CBS'.

Ook voor de evaluatie van beëindigde projecten heeft het Agentschap bestanden aangeleverd. Deze bestanden bevatten informatie over de einddeclaraties van projecten uit de periode 2007–2015, de actie en de einddatum. Deze informatie wordt samengenomen met de informatie over deelnemers om te bepalen welke mensen hebben deelgenomen

aan deze beëindigde projecten. Het samengestelde onderzoeksbestand is vervolgens verrijkt met informatie over geslacht (op basis van de BRP) en banen (op basis van de Polisadministratie).

Aan alle bestanden over personen wordt bij CBS een niet-identificeerbaar nummer, het zogenaamde RIN-nummer, toegevoegd, welke het identificerende Burgerservicenummer (BSN) vervangt. Elke deelnemer aan een ESF-project heeft een RIN-nummer gekregen. De verschillende bronnen worden met elkaar verbonden via dit RIN-nummer.

Per verslagjaar is een onderzoeksbestand samengesteld waarin kenmerken als bijvoorbeeld de arbeidsmarktpositie worden afgeleid. Deze onderzoeksbestanden vormen de basis voor de tabellen die per verslagjaar beschikbaar zijn via de CBS-website (<https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2017/08/esf-monitor-2007-2013>) en die in deze rapportage worden beschreven. De uitkomsten van het onderzoek zijn niet herleidbaar naar aanwijsbare individuen en leveren ook geen gegevens op waarmee het Agentschap individuele projecten kan controleren.

### **Peildatum deelnemerskenmerken**

De kenmerken van de deelnemers zijn vastgesteld op de startdatum van het project. Hierbij is geen rekening gehouden met de daadwerkelijke startdatum van een deelnemer binnen een project, die ook later zou kunnen liggen (zie ook paragraaf 3.6 'Kwaliteit van de uitkomsten'). Binnen een verslagjaar wordt een deelnemer slechts één keer geteld binnen eenzelfde actie. Als een deelnemer aan meerdere projecten deelneemt binnen dezelfde actie, dan zijn de kenmerken bepaald op de begindatum van het project dat als eerste is gestart. Mocht een deelnemer aan meerdere projecten meedoen in verschillende acties, dan wordt deze deelnemer per actie eenmaal geteld. In dat geval worden de deelnemerskenmerken per actie apart bepaald, op de begindatum van het project dat als eerste is gestart. Per verslagjaar kan een persoon dus meerdere keren voorkomen, in meerdere acties, maar wordt de persoon slechts één keer geteld binnen een actie.

Voor het evalueren van projecten wordt de arbeidsmarktpositie van deelnemers na afronding van een project in beeld gebracht. De kenmerken van deelnemers zijn daarbij vastgesteld op de einddatum van het project. Ook hierbij geldt dat binnen een verslagjaar een deelnemer slechts één keer wordt geteld binnen eenzelfde actie. Als een deelnemer aan meerdere projecten deelneemt binnen eenzelfde actie, zijn de baangegevens bepaald op de einddatum van het meest recent beëindigde project. Van deelnemers die een project hebben beëindigd, is vervolgens bepaald of zij na afloop van het project een baan hebben en of ze zes en twaalf maanden na afloop van het project ook werkzaam zijn. Van de deelnemers die in 2015 een project beëindigden, kunnen we echter nog niet voor alle deelnemers zes en twaalf maanden verder kijken, omdat de benodigde brongegevens op het moment van analyse niet beschikbaar zijn.

## **3.3 Operationalisering**

Van de samengestelde begrippen in dit onderzoek, wordt in deze paragraaf uitgelegd hoe ze tot stand komen.

### **Arbeidsmarktpositie op startdatum**

De arbeidsmarktpositie kent de volgende indeling:

- werkzaam, waarvan werknemer of zelfstandige;
- niet-werkzaam, waarvan uitkeringsgerechtigd of niet-uitkeringsgerechtigd werkzoekend; waaronder langdurig werkloos;
- inactief, waaronder onderwijsvolgend.

Deelnemers zijn *werkzaam* als zij bij de start van een project een baan in loondienst hebben (de *werknemers*) of in het desbetreffende jaar aangifte hebben gedaan als zelfstandige (de *zelfstandigen*).

*Niet-werkzaam* zijn alle deelnemers die bij de start van een project een werkloosheidsuitkering (WW) of bijstandsuitkering (WWB)<sup>3)</sup> ontvangen (de *uitkeringsgerechtigden*) en/of als werkzoekende ingeschreven staan bij UWV WERKbedrijf (de *niet-uitkeringsgerechtigd werkzoekenden*). Deze laatste groep personen heeft geen werk, ontvangt geen WW- of WWB-uitkering en ook geen AO-uitkering.

*Langdurig werkloos* zijn deelnemers die zes maanden (jongeren) of twaalf maanden (volwassenen) of meer uitkeringsgerechtigd en/of werkzoekend zijn.

*Inactief* zijn alle deelnemers die geen werk hebben, geen WW- of WWB-uitkering ontvangen, en niet staan ingeschreven bij UWV WERKbedrijf als werkzoekende.

*Onderwijsvolgend* zijn deelnemers die bekostigd onderwijs volgen.

Deelnemers kunnen bij de start van een project gelijktijdig in verschillende registraties voorkomen; dit wordt samenloop genoemd. Samenloop ontstaat bijvoorbeeld wanneer een student naast zijn opleiding een bijbaan heeft, of iemand met een uitkering een kleine baan ernaast heeft en de uitkering behoudt. In dit onderzoek tellen de personen met samenloop niet dubbel mee. Elke deelnemer wordt onder één arbeidsmarktpositie meegeteld. Dit vindt plaats op basis van een prioritering, waarbij de doelgroep van de actie bepalend is. Bijvoorbeeld: een deelnemer in actie A heeft een uitkering en een kleine baan. De doelgroep van actie A zijn de langdurig werklozen: aan de uitkering van de deelnemer wordt daarom in actie A meer prioriteit in de indeling gegeven dan aan de kleine baan. De arbeidsmarktpositie van deze deelnemer is *niet-werkzaam, uitkeringsgerechtigd*. Als dezelfde samenloop voorkomt bij deelnemers in actie J dan heeft de arbeidsmarktpositie *niet-werkzaam, niet-uitkeringsgerechtigd werkzoekend* voorrang.

Hoewel het kan voorkomen dat deelnemers in actie B (o.a. gedetineerden) nog een baan hebben of een uitkering ontvangen als een project start, wordt in dit onderzoek aan deelnemers in actie B per definitie de arbeidsmarktpositie *inactief* toegekend. Het is immers duidelijk dat ze, wanneer zij zelf beginnen aan een project, gedetineerd zijn en in principe geen baan meer hebben of uitkering ontvangen.

### **Arbeidsmarktpositie beëindigde projecten**

Bij de arbeidsmarktpositie na beëindiging van projecten wordt alleen gekeken of een deelnemer werkzaam is. Werkzaam wordt in dat geval bepaald op basis van een baan in loondienst. Het is niet mogelijk op de verschillende peilmomenten te bepalen wie

<sup>3)</sup> Een uitkering die wordt verstrekt op grond van de Wet werk en bijstand, vanaf 1 januari 2015 de Participatiewet.

werkzaam was als zelfstandige, omdat van zelfstandigen uitsluitend bekend is óf iemand in een bepaald jaar aangifte heeft gedaan als zelfstandige. Het is niet mogelijk om vast te stellen of een deelnemer op een specifiek moment, bijvoorbeeld zes maanden na beëindiging van een project, werkt als zelfstandige.

### Opleidingsniveau

Het hoogst behaalde opleidingsniveau van de deelnemers is vastgesteld met het opleidingsniveaubestand van CBS, dat registerinformatie en steekproefinformatie over het opleidingsniveau van personen combineert.

Opleidingsniveau wordt ingedeeld in drie categorieën:

- Primair onderwijs en het secundair onderwijs, eerste fase. Dat wil zeggen basisonderwijs, vmbo en de onderbouw van havo/vwo (tot en met klas 3).
- Secundair onderwijs, tweede fase. Dat wil zeggen mbo-opleidingen en de bovenbouw van havo/vwo.
- Hoger onderwijs. Dat wil zeggen hbo- en wo-opleidingen.

Omdat niet voor alle deelnemers het opleidingsniveau bekend is, moeten de gegevens voor de totale populatie worden opgehoogd. Voor meer informatie hierover, zie paragraaf 3.5 'Ophogen opleidingsniveaugegevens'.

### Landsdelen

De woonplaats van een ESF-deelnemer bepaalt de indeling naar landsdeel. Deze indeling is gebaseerd op de Nuts-I indeling. De Nuts-I indeling verdeelt Nederland in vier landsdelen, namelijk Noord, Oost, Zuid en West. Landsdeel Noord bevat de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Landsdeel Oost omvat de provincies Overijssel, Gelderland en Flevoland. Landsdeel Zuid beschrijft de provincies Noord-Brabant en Limburg. Ten slotte bevat landsdeel West de provincies Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland.

### Toedeling subacties binnen actie A

Actie A wordt nader uitgesplitst in subacties. Projecten kunnen onder meerdere subacties vallen, maar de deelnemers worden voor dit onderzoek ingedeeld bij de subactie behorende bij de doelgroep waaronder ze gezien hun leeftijd en uitkeringssituatie vallen. Daarbij wordt de volgende prioritering toegepast:

- In subactie a komen alle personen *zonder* WW-, WWB- en AO-uitkering, ongeacht de leeftijd;
- In subactie c komen alle personen *met* een AO-uitkering, ongeacht de leeftijd;
- Personen die dan nog niet ingedeeld zijn, hebben allemaal een WW- en/of WWB-uitkering en worden op basis van hun leeftijd vervolgens aan subacties toegewezen: 55 jaar en ouder aan subactie b, jonger dan 55 jaar aan subactie c.

## 3.4 Ophogen opleidingsniveaugegevens

Het is nog niet mogelijk om voor iedere Nederlander een opleidingsniveau vast te stellen. Het opleidingsniveaubestand van CBS combineert alle beschikbare gegevens over het behaalde opleidingsniveau van personen. Doordat dit bestand niet alleen

registerinformatie bevat maar ook steekproefinformatie, is het nodig de uitkomsten op te hogen en de betrouwbaarheid van de uitkomsten vast te stellen.

### **Ophogen**

De gegevens over opleidingsniveau worden vermenigvuldigd met een weegfactor uit het opleidingsniveaubestand om de totalen per actie te bepalen. De weegfactor staat voor het relatieve gewicht binnen de totale populatie en geeft aan hoe zwaar een record meeweegt ten aanzien van een ander. Wegens selectiviteit van de records is het toepassen van weging noodzakelijk om tot een representatieve verdeling van opleidingsniveau te komen. Omdat de verdeling van mannen en vrouwen van ESF-deelnemers er anders uitziet dan die van het totale opleidingsniveaubestand, moeten de opleidingsgegevens herwogen worden naar geslacht en actie, en stroomkenmerken (instroom, doorstroom en uitstroom).

### **Betrouwbaarheid**

Na het ophogen van de uitkomsten voor het opleidingsniveau moet worden bepaald of deze schattingen betrouwbaar zijn. De uitkomsten zijn statistisch betrouwbaar als er weinig vertekening is en als er weinig spreiding is. Voor vertekening is in de Enquête Beroepsbevolking (EBB) gecorrigeerd. De spreiding is de ruimte waarbinnen de geschatte uitkomsten afwijken van het totaal van de populatie. De spreiding neemt af naarmate het aantal mensen in de steekproef groter is. Daarbij geldt dat wanneer de resultaten in belangrijke mate gebaseerd zijn op registergegevens en in mindere mate op steekproefgegevens, ze in de regel betrouwbaarder zijn. Voor alle opleidingsniveaugegevens in de tabellen is een mate van onnauwkeurigheid bepaald. In de tabellen wordt een onderscheid gemaakt tussen gegevens met een relatieve onnauwkeurigheid van kleiner dan 0,2 en kleiner dan 0,05. Dit betekent dat de relatieve standaardfout hooguit 20 procent bedraagt. Gegevens die een relatieve onnauwkeurigheid van minder dan 0,05 hebben zijn betrouwbaarder dan gegevens met een relatieve onnauwkeurigheid van 0,2. Gegevens die een grotere onnauwkeurigheid hebben dan 0,2 zijn niet in de tabellen opgenomen.

## **3.5 Kwaliteit van de uitkomsten**

### **Geen individuele startmomenten bekend**

Het komt voor dat niet alle deelnemers gelijk bij het begin van een project instromen. In veel gevallen wordt een project opgestart, waarna gedurende (een deel van) het jaar deelnemers in het project aan de slag gaan. Helaas ontbreken gegevens over individuele startmomenten van deelnemers. Dit heeft voor een aantal deelnemerskenmerken op startdatum, vooral de meer 'vluchtige' kenmerken als arbeidsmarktpositie of het al dan niet volgen van onderwijs, in sommige gevallen ruis in de uitkomsten tot gevolg. Een voorbeeld: een deelnemer stroomt zes maanden na de start van een project in en gaat op dat moment een dienstverband aan. Deze deelnemer zien we niet als werkzaam terug in de tabellen, maar als niet-werkzaam of inactief, omdat op het moment dat het project werkelijk van start ging deze deelnemer nog niet werkzaam was.

### **Voorlopige cijfers**

Voor het samenstellen van de cijfers over verslagjaar 2015 is gebruik gemaakt van bestanden die in sommige gevallen gebaseerd zijn op voorlopige data. De cijfers over de kenmerken van deelnemers in 2015 hebben dan ook eigenlijk een voorlopig karakter. Gezien de benodigde aanlevering aan de Europese Commissie in 2017 worden zij echter toch direct als definitief beschouwd.

## **3.6 Wijzigingen ten opzichte van eerdere rapportages**

De huidige rapportage verschilt op sommige punten met eerder gepubliceerde ESF-onderzoeken. De belangrijkste wijzigingen worden in deze paragraaf besproken.

### **Sluitend maken stroomgegevens 2007 tot en met 2010**

Er is geconstateerd dat eerdere ESF-onderzoeken niet in alle gevallen aansluitende stroomgegevens hebben opgeleverd. CBS heeft een aantal correcties doorgevoerd op de eerder gepubliceerde stroomtabellen en in sommige gevallen ook de tabellen met deelnemerskenmerken. Een voorbeeld van zo'n correctie is het niet meenemen van personen met geslacht onbekend. In eerdere ESF-onderzoeken zijn deze personen soms wel meegenomen bij het samenstellen van de stroomtabellen maar niet bij de tabellen over deelnemerskenmerken. Deze personen dienen echter, net als bij de tabellen over de verslagjaren 2011 tot en met 2015, te worden uitgesloten van de populatie. De correcties hebben sluitende gegevens als resultaat en leveren gewijzigde tabellen op ten opzichte van eerder gepubliceerde gegevens. De tabellen over de verslagjaren 2007 tot en met 2010 (zowel de deelnemerskenmerken- als de stroomtabellen) zijn dan ook opnieuw beschikbaar gesteld via de CBS-website, en liggen ten grondslag aan de gegevens die in deze rapportage worden beschreven.

### **Kalenderjaar 2011 opnieuw definitief**

CBS heeft op verzoek van het Agentschap de cijfers over 2011 opnieuw definitief gemaakt. Dit geldt zowel voor de deelnemersaantallen als voor de stroomgegevens. De reden hiervoor is dat is gebleken dat de eerdere aanlevering vanuit het Agentschap voor verslagjaar 2011 niet volledig is geweest. Het Agentschap heeft CBS nieuwe bestanden aangeleverd.

### **Opleidingsniveau**

In eerdere ESF-onderzoeken is het (hoogst behaalde) opleidingsniveau bepaald in het kalenderjaar waarop de tabellen betrekking hadden. Voor deelnemers aan projecten in verslagjaar 2009 is bijvoorbeeld gekeken naar het opleidingsniveau van deze deelnemers op het peilmoment in 2009, dat wil zeggen oktober 2009. Deze methode is gebruikt voor de verslagjaren 2007 tot en met 2010. Vanaf verslagjaar 2011 is deze methode gewijzigd en wordt specifiek rekening gehouden met schooljaren. Dat wil zeggen dat wordt uitgegaan van het opleidingsniveau op het startmoment van het project. Ligt dit startmoment in de maanden januari tot en met september, dan wordt het opleidingsniveau in oktober van het jaar daarvoor aangehouden. Ligt het startmoment in de maanden

oktober tot en met december, dan wordt het opleidingsniveau in oktober van hetzelfde jaar weergegeven. Als voorbeeld: voor deelnemers aan een project met een startdatum in februari 2011 wordt het opleidingsniveau in oktober 2010 aangehouden. Voor deelnemers aan een project met een startdatum in november 2011 is het opleidingsniveau in oktober 2011 weergegeven.

### **Nieuwe methode toedeling subacties binnen actie A**

Binnen actie A worden alle deelnemers onderverdeeld in een subactie. Sommige deelnemers worden in de aangeleverde bestanden ingedeeld bij meerdere subacties. CBS past een prioritering toe zodat een deelnemer uiteindelijk bij één subactie wordt ingedeeld (zie paragraaf 3.4 'Operationalisering'). De methode waarop deze indeling plaatsvindt, is vanaf verslagjaar 2011 gewijzigd. Voor de verslagjaren 2011 tot en met 2015 kunnen de subacties goed met elkaar vergeleken worden. Hetzelfde geldt voor de jaren 2007 tot en met 2010. Een vergelijking tussen deze beide perioden is echter lastig als gevolg van de nieuwe toedeling vanaf 2011.

### **Opleidingsniveau actie B**

Als basis voor de aantallen met betrekking tot het opleidingsniveau gaat het Agentschap bij voorkeur uit van de gegevens zoals deze bij CBS beschikbaar zijn. In alle tabellen voor alle acties is dit als eerste uitgangspunt genomen. Voor actie B heeft het Agentschap in eerdere jaren het opleidingsniveau voor de deelnemers aangeleverd. Deze cijfers worden alleen gebruikt indien er bij CBS geen opleidingsniveaugegevens beschikbaar zijn. Dit is het geval bij de cijfers over opleidingsniveau voor actie B in 2015.

### **Leeftijd en Onderwijsvolgend actie C**

Actie C is gericht op het voorbereiden van leerlingen in het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs op een functie op de arbeidsmarkt of op een vervolgonderwijs op mbo-niveau. Gezien deze specifieke doelgroep is binnen deze actie geselecteerd op de populatie 14- tot en met 24-jarigen. Daarnaast worden alle personen die onder de arbeidsmarktpositie 'inactief' vallen automatisch ingedeeld bij 'onderwijsvolgend'. Dit is bij actie C voor zowel de stroomtabellen als de tabellen met deelnemerskenmerken toegepast voor alle verslagjaren.

### **Populatie onderdeel Evaluatie beëindigde projecten 2010 tot en met 2015**

In eerdere ESF-onderzoeken is voor het samenstellen van de populatie voor het onderdeel 'Evaluatie beëindigde projecten' steeds uitgegaan van de door het Agentschap aangeleverde voorlopige deelnemersbestanden voor de deelnemerskenmerktabellen. Ieder nieuw verslagjaar werd de populatie van het jaar ervoor uitgebreid met het voorlopige deelnemersbestand van het nieuwe jaar. Er was daarmee sprake van een 'groeiend' deelnemersbestand. In het huidige onderzoek is ervoor gekozen om uit te gaan van alle aangeleverde definitieve deelnemersbestanden en deze tot één bestand samen te voegen. Daarmee verschilt dit onderzoek met de ESF-rapportages uit eerdere jaren, en zouden de gegevens over 2007-2009 dus eigenlijk als voorlopig moeten worden beschouwd. Omdat geen definitieve gegevens meer worden samengesteld over de verslagjaren 2007-2009, worden in deze rapportages de eerder gepubliceerde gegevens overgenomen.

## 3.7 Opmerkingen bij de cijfers

- De absolute aantallen in deze rapportage zijn afgerond op tientallen.
- Gegevens worden per actie weergegeven. Het kan voorkomen dat in een bepaald jaar geen projecten zijn gestart of beëindigd. Deze jaren zijn dan 'leeg' in de figuren.
- De gegevens in deze rapportage zijn gebaseerd op een grote hoeveelheid tabellen, die per verslagjaar via de CBS-website te benaderen zijn: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2017/08/esf-monitor-2007-2013>.



# Gebruikte bronnen

## Bronbestanden Agentschap

### **Deelnemerskenmerken 2007-2015**

Deze bestanden bevatten per project het projectnummer, de start- en einddatum, de actie, de subactie, het aantal deelnemers en de burgerservicenummers van alle deelnemers aan het project. Voor actie D is per project eveneens de economische activiteit van de baan van de deelnemers opgenomen. Op basis van deze bestanden wordt bepaald welke personen aan ESF-projecten hebben deelgenomen in de jaren 2007 tot en met 2015 en wordt in kaart gebracht wat de achtergrondkenmerken van de deelnemers bij de start van een project zijn. De bestanden voor de jaren 2011 tot en met 2015 zijn voor het huidige onderzoek (op)nieuw aangeleverd. Voor de jaren 2007 tot en met 2010 is gebruik gemaakt van eerder aangeleverde bestanden.

### **Einddeclaraties ESF-projecten 2007-2015**

Deze bestanden bevatten per project het projectnummer, de actie waaronder het project valt en de einddatum van het project. Op basis van deze bestanden wordt bepaald welke projecten in actie A, B, C, D of J zijn beëindigd in de jaren 2007 tot en met 2015 en wordt in kaart gebracht wat de arbeidsmarktpositie van deelnemers na afronding van een project is. Voor de jaren 2010 tot en met 2015 is uitgegaan van (op)nieuw aangeleverde bestanden. Voor de jaren 2007 tot en met 2009 is gebruik gemaakt van eerder aangeleverde bestanden.

## Bronbestanden CBS

### **Basisregistratie Personen (BRP)**

De Basisregistratie Personen is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland en sinds 2014 de wettelijke opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). De BRP wordt bijgehouden door de Nederlandse gemeenten en bevat gegevens over alle mensen die in Nederland woonachtig zijn, of zijn geweest, of een relatie hebben met de Nederlandse overheid. Elke persoon die langer dan vier maanden rechtmatig verblijft in Nederland, moet ingeschreven worden als ingezetene. Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Het bestand bevat gegevens als geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats. Voor ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Leeftijd, herkomstgroepering en generatie zijn in dit onderzoek afgeleid op basis van gegevens in de BRP.

### **Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB)**

Het SSB is een stelsel van registers en enquêtes, die op persoonsniveau aan elkaar zijn gekoppeld. Per jaargang worden meer dan 50 verschillende registers gebruikt. Deze

registers hebben betrekking op verschillende sociaaleconomische onderwerpen, zoals banen, uitkeringen, woningen en onderwijs. Het SSB bevat voorlopige en definitieve gegevens. Bij definitieve gegevens zijn registers en enquêtes onderling op elkaar afgestemd en consistent gemaakt.

De doelpopulatie van het SSB bestaat uit alle personen die in Nederland wonen en personen die niet in Nederland wonen maar in Nederland werken of een uitkering dan wel pensioen vanuit Nederland ontvangen. Voor dit onderzoek gebruiken we SSB-informatie over uitkeringen, banen, zelfstandigen, inschrijvingen bij UWV WERKbedrijf, opleidingen en het opleidingsniveau. Deze informatie is afkomstig uit de volgende registraties:

- *Uitkeringen*: gegevens over werkloosheidsuitkeringen (WW), bijstandsuitkeringen (WWB) en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (AO) zijn gebaseerd op bronbestanden afkomstig van UWV WERKbedrijf (WW en AO) en gemeenten (WWB). Gegevens zijn beschikbaar tot en met december 2015.
- *Banen*: gegevens over banen van werknemers zijn afkomstig uit de Polisadministratie. De loonaangifte bevat gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte en UWV maakt daar de Polisadministratie van. Gegevens zijn beschikbaar tot en met april 2016. De gegevens over banen in 2015 en 2016 zijn voorlopig, wat betekent dat ze nog niet consistent zijn gemaakt met andere gegevens in het SSB. Voor eerdere jaren is dit wel gedaan.
- *Zelfstandigen*: informatie over zelfstandigen is afkomstig van de Belastingdienst. Ongeveer twee derde van dit register is gebaseerd op het aangiftebestand van het betreffende jaar. Ongeveer zes procent van de informatie wordt per verslagjaar bijgeschat. Gegevens zijn beschikbaar tot en met 2015.
- *Inschrijvingen bij UWV WERKbedrijf*: gegevens over werkzoekenden zijn afkomstig uit bestanden over de geregistreerde werkloosheid, die aan CBS worden verstrekt door UWV WERKbedrijf. Deze informatie is bekend tot en met juni 2016.
- *Onderwijs*: informatie over onderwijsvolgenden is afkomstig uit de Basisregistratie Onderwijs van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). De registratie bevat uitsluitend het onderwijs dat wordt bekostigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Economische Zaken (EZ). Het gaat in dit onderzoek om deelnemers aan het hoger onderwijs (hbo en wo), middelbaar beroepsonderwijs, voortgezet onderwijs en voortgezet algemeen volwassenenonderwijs.
- *Opleidingsniveaubestand*: Het opleidingsniveaubestand is een door CBS ontwikkeld bestand om het hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleidingsniveau van personen te meten. De populatie bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen. Het opleidingsniveaubestand wordt samengesteld op basis van de opleidingsgegevens die CBS heeft verkregen uit enerzijds diverse onderwijsregistraties, i.c. de Basisregistratie Onderwijs (BRON), het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRI-HO), het Examenresultatenregister voortgezet onderwijs, bestanden van de studiefinanciering en bestanden met opleidingsgeschiedenissen zoals opgegeven door werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf en anderzijds uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De onderwijsregistraties geven per schooljaar een integraal overzicht van de in dat jaar voltooide opleidingen. CBS beschikt sinds een aantal jaren over deze bestanden. Dit betekent dat voor vrijwel alle jongeren het hoogst behaalde opleidingsniveau bekend is. Zo zijn er vanaf 2006 registraties van het mbo beschikbaar en al vanaf 1990 gegevens over het hbo en wo. Voor het opleidingsniveau van personen die

vóór die tijd zijn afgestudeerd, wordt vooral gebruik gemaakt van de EBB. De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen. In het opleidingsniveaubestand is gebruik gemaakt van EBB-informatie vanaf 1996, waarbij alleen gegevens meetellen die verondersteld worden op de peildatum nog actueel te zijn. Gegevens zijn beschikbaar tot en met 2014.

# Begrippen

## **Actie**

Projecten zijn ingedeeld naar acties (A, B, C, D of J) die zich richten op het ontwikkelen van vaardigheden voor verschillende doelgroepen, zoals werklozen, gedetineerden of scholieren.

## **Allochtoon**

Zie herkomstgroepering.

## **AO-uitkering**

Periodieke uitkering op grond van arbeidsongeschiktheidswetten. Dit zijn de wettelijke regelingen tegen de financiële gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid, zoals de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ), Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten Wajong.

## **Arbeidsmarktpositie**

De arbeidsmarktpositie van de ESF-deelnemers is weergegeven in drie hoofdcategorieën met daaronder enkele subcategorieën. De hoofdcategorieën zijn 'werkzaam', 'niet-werkzaam' en 'inactief'. Zie voor meer informatie paragraaf 3.4 'operationalisering'.

## **Autochtoon**

Persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren.

## **Baan**

Een overeenkomst waarbij een persoon tegen een financiële vergoeding arbeid verricht voor een bedrijf of instelling. Dit kan als werknemer of als zelfstandige. Een persoon kan meerdere banen hebben. Bij werknemersbanen wordt een mondelinge of schriftelijke arbeidsovereenkomst afgesloten, waarin salaris en andere arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd.

## **Bijstandsuitkering**

Een uitkering die wordt verstrekt op grond van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (loaw) of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz). De WWB is per 1 januari 2015 gewijzigd en heet sindsdien Participatiewet.

## **Doorstroom**

Een ESF-deelnemer blijft in het jaar na deelname een project in dezelfde actie volgen. Dit kan een nieuw project zijn.

## **Economische activiteit**

De verzameling van werkzaamheden, gericht op de productie van goederen en diensten. Het gaat hierbij niet alleen om activiteiten van het bedrijfsleven, maar ook om activiteiten van niet op winst gerichte instellingen en de overheid.

### **ESF-deelnemer**

Een persoon die deelneemt aan een ESF-project om zijn positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door een opleiding of training te volgen of werkervaring op te doen.

### **ESF-project**

Een project dat gesubsidieerd wordt door het Europees Sociaal Fonds en er op gericht is de arbeidsmarktpositie van deelnemers te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door een opleiding of training te volgen of werkervaring op te doen.

### **Generatie**

Nadere onderscheiding van de allochtone bevolking naar eerstegeneratieallochtoon en tweedegeneratieallochtoon. Een eerstegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het land waar hij of zij is geboren. Een tweedegeneratieallochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader. Bij de tweede generatie is er ook een onderscheid tussen personen met één of twee in het buitenland geboren ouders.

### **Herkomstgroepering**

Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van zichzelf.

De volgende categorieën van herkomstgroepering worden onderscheiden:

- Autochtonen;
- Westerse allochtonen. Het land van herkomst is gelegen in Europa (met uitzondering van Nederland en Turkije), Noord-Amerika, Indonesië, Japan en Oceanië;
- Niet-westerse allochtonen. Het land van herkomst is Turkije of een land in Afrika, Azië (met uitzondering van Indonesië en Japan) of Latijns-Amerika.

### **Inactief**

Een persoon die in de maand waarin het project is gestart geen werk heeft, geen werkloosheids- of bijstandsuitkering ontvangt en niet staat ingeschreven bij UWV WERKbedrijf als werkzoekende. In actie B wordt iedereen per definitie als inactief aangemerkt.

### **Instroom**

Een ESF-deelnemer begint een project in een bepaalde actie en volgde het voorafgaande jaar geen project in die actie. Deze deelnemer kan wel in een van de eerdere jaren hebben meegedaan in die actie of in een ander project in een andere actie.

### **Landsdeel**

Regionale groepering van provincies, waaronder de woonplaats van een deelnemer valt. De indeling in landsdelen vormt niveau 1 van de Europese NUTS-indeling.

### **Langdurig werkloos**

Een persoon die voorafgaand aan de maand waarin het project is gestart zes maanden (jongeren; jonger dan 25 jaar) of twaalf maanden (volwassenen; 25 jaar en ouder) of meer uitkeringsgerechtigd en/of werkzoekend is.

**Niet-werkzaam**

Een persoon die in de maand waarin het project is gestart een werkloosheids- of bijstandsuitkering ontvangt (uitkeringsgerechtigd) en/of staat als werkzoekende ingeschreven staan bij UWV WERKbedrijf, geen werk heeft en geen werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangt (niet-uitkeringsgerechtigd werkzoekend).

**Niet-westerse allochtoon**

Zie herkomstgroepering.

**Niet-uitkeringsgerechtigd**

Een persoon die in de maand waarin het project is gestart staat ingeschreven bij UWV WERKbedrijf als werkzoekende, geen werk heeft en geen werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangt.

**O&O-fonds**

Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen dragen financieel bij aan de scholing van werknemers in een bepaalde branche. Werkgevers kunnen gebruikmaken van de middelen en diensten van een O&O-fonds. De mogelijkheden en voorwaarden verschillen per sector.

**Onderwijsvolgend**

Een persoon die in de maand waarin het project is gestart bekostigd secundair of hoger onderwijs volgt. In actie C wordt iedereen die inactief is per definitie als onderwijsvolgend aangemerkt.

**Opleidingsniveau**

Het behaalde opleidingsniveau is het niveau van de hoogste met succes afgeronde opleiding. Het opleidingsniveau wordt ingedeeld in drie categorieën: 'primair onderwijs en secundair onderwijs, eerste fase', 'secundair onderwijs, tweede fase' en 'hoger onderwijs'. Zie voor meer informatie paragraaf 3.4 'operationalisering'.

**Startkwalificatie**

Het minimale niveau dat nodig is om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt te veroveren of door te stromen naar vervolgonderwijs (hoger onderwijs). Het niveau hiervan is vastgesteld op een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-niveau 2).

**Uitkeringsgerechtigd**

Een persoon die in de maand dat het project is gestart een werkloosheids- of bijstandsuitkering ontvangt.

**Uitstroom**

Het project van een ESF-deelnemer binnen een bepaalde actie is beëindigd en de deelnemer volgt geen nieuw project in dezelfde actie. De deelnemer kan wel nog in een andere actie meedoen.

**Werkloosheidsuitkering**

Een uitkering krachtens één of meer van de volgende regelingen: de Werkloosheidswet (WW), de Wet werkloosheidsvoorziening (WWV), de Rijksgroepregeling werkloze werknemers (Rww), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk

arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de wachtgeldregelingen bij de overheid (WRO). De WW-uitkering biedt werkloze werknemers, met voldoende arbeidsverleden en die beschikbaar zijn voor arbeid, financiële steun. De duur van de uitkering is afhankelijk van het arbeidsverleden van de verzekerde. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) beoordeelt of men voor een WW-uitkering in aanmerking komt.

**Werknemer**

Persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat.

**Werkzaam (achtergrondkenmerk)**

Een persoon die in de maand waarin het project is gestart een baan als werknemer of als zelfstandige.

**Werkzaam bij einde project**

Een persoon heeft in de maand waarin het project eindigt een baan als werknemer.

**Werkzaam zes maanden na einde project**

Een persoon heeft als het project eindigt in maand  $m$ , een baan als werknemer in maand  $m+6$ .

**Werkzaam twaalf maanden na einde project**

Een persoon heeft als het project eindigt in maand  $m$ , een baan als werknemer in maand  $m+12$ .

**Westerse allochtoon**

Zie herkomstgroepering.

**Zelfstandige**

Een persoon met als (hoofd)baan het verrichten van arbeid voor eigen rekening of risico in een eigen bedrijf of praktijk, of in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid, of in een zelfstandig uitgeoefend beroep.

# Afkortingen

<b>Agentschap</b>	Agentschap van het ministerie van SZW
<b>AO</b>	Arbeidsongeschiktheid
<b>Bron</b>	Basisregistratie Onderwijs
<b>BSN</b>	Burgerservicenummer
<b>CBS</b>	Centraal Bureau voor de Statistiek
<b>CvB</b>	Centrum voor Beleidsstatistiek
<b>DUO</b>	Dienst Uitvoering Onderwijs
<b>EBB</b>	Enquête Beroepsbevolking
<b>EC</b>	Europese Commissie
<b>ESF</b>	Europees Sociaal Fonds
<b>EU</b>	Europese Unie
<b>BRP</b>	Basisregistratie Personen
<b>Havo</b>	Hoger algemeen vormend onderwijs
<b>Hbo</b>	Hoger beroepsonderwijs
<b>Mbo</b>	Middelbaar beroepsonderwijs
<b>NUG</b>	Niet-uitkeringsgerechtigd
<b>NUTS</b>	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques
<b>O&amp;O-fonds</b>	Opleidings- en Ontwikkelingsfonds
<b>RIN</b>	Random identificatienummer
<b>SSB</b>	Stelsel van Sociaal-statistisch Bestanden
<b>SZW</b>	(ministerie van) Sociale Zaken en Werkgelegenheid
<b>TBS</b>	Terbeschikkingstelling
<b>UWV</b>	Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen
<b>Vmbo</b>	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
<b>Vwo</b>	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
<b>Wo</b>	Wetenschappelijk onderwijs
<b>WW</b>	Werkloosheidswet
<b>WWB</b>	Wet werk en bijstand



# Medewerkers

Jantien van Zeijl  
Gino Dingena  
Sophie Doove  
Lian Engelen  
Kathleen Geertjes  
Marion Sterk  
Sabine Ströfer  
Marjan Verberk  
Nander de Vette  
Stephan Verschuren

## Centrum voor Beleidsstatistiek

CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen om deze daarna te verwerken tot statistische informatie over groepen mensen, bedrijven en hun omgeving. De resultaten stelt CBS voor iedereen beschikbaar. Voor sommige vragen is deze informatie, die beschikbaar wordt gesteld via de CBS-website [www.cbs.nl](http://www.cbs.nl), echter niet toereikend. In dat geval kunnen externe partijen zich wenden tot Centrum voor Beleidsstatistiek (CBS-CvB).

CBS-CvB bepaalt in nauw overleg met de klant welke informatie in welke vorm beschikbaar en nuttig is voor het beantwoorden van de vraag. Daarna voert CBS-CvB het onderzoek uit en beschrijft de resultaten in een maatwerktafelenset, rapport of dashboard. Alle uitkomsten en publicaties worden openbaar gemaakt en zijn te vinden op de website ([www.cbs.nl/maatwerk](http://www.cbs.nl/maatwerk)).

Vragen over deze publicatie kunnen gestuurd worden aan CBS-CvB onder vermelding van het referentienummer 15220. Ons e-mailadres is [maatwerk@cbs.nl](mailto:maatwerk@cbs.nl).